

WIADOMOŚCI UNIwersYTECKIE

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

WRZESIEŃ 2004

6 (112)

PL ISSN 1233-216X

Rok 14 Egzemplarz bezpłatny

WAKACJE ZA NAMI

Fot. Bogusława Baran-Zglobicka

KRONIKA REKTORSKA

W pierwszych dniach czerwca rektor Marian Harasimiuk wyjechał do Olsztyna, gdzie odbywała się konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich z okazji pięciolecia Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Obrady konferencji poświęcone były m.in. sprawom kształcenia doktorantów na polskich uczelniach oraz etyce w środowisku akademickim; dyplom honoris causa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego otrzymał nuncjusz apostolski w Polsce abp Józef Kowalczyk. **2 VI** w sali senatu pod przewodnictwem prorektora Karola. I. Wysokińskiego odbywało się posiedzenie Uczelnianego Centrum Ochrony Środowiska. Już po raz trzeci uczelnia nasza organizowała w Ogrodzie Botanicznym UMCS specjalną imprezę z okazji Dnia Dziecka. **3 VI** przygotowano dla najmłodszych mieszkańców naszego miasta i

regionu liczne atrakcje, jak: kwizy, konkursy ekologiczne, prezentacje ścieżek dydaktycznych. Jak co roku wstęp dla uczestników był bezpłatny i propozycja Zespołu Promocji spotkała się z ogromnym zainteresowaniem. Po raz pierwszy w dniach **3-5 VI** swoje święto zorganizowali studenci Kolegium UMCS w Biłgoraju. Władze na biłgorajskich juwenaliach reprezentował prorektor Krzysztof Stępnik. **5 VI** w Ogrodzie Botanicznym odbywał się Piknik Absolwenta, w którym uczestniczyły władze uczelni. **7 VI** obradował

Senat Akademicki; po obradach zorganizowana została krótka konferencja prasowa prowadzona przez rektora Harasimiuka. Zainteresowanie mediów wzbudziły takie sprawy, jak: pensja i zasady rozliczania zajęć oraz sprawy zatrudniania nauczycieli akademickich nieposiadających stopnia doktora habilitowanego. **8 VI** z okazji jubileuszu 75-lecia urodzin doc. dr. Jana Gurby w uroczystości wręczenia dedykowanej mu książki jubileuszowej *Przez pradzieje i wczesne średniowiecze* uczestniczyli prorektorzy Jan Pomorski i Krzysztof Stępnik. **9 VI** ulicami Lublina przeszedł marsz milczenia w proteście przeciwko przemocy, zorganizowany przez wszystkie uczelnie w związku ze śmiertelnym pobiciem 21-letniego studenta Akademii Rolniczej. **9-10 VI** Rektor brał udział w otwarciu, przygotowanej przez Stowa-

rzyszenie Wydawców Szkół Wyższych, Wystawy Polskiej Książki Naukowej na Uniwersytecie w Dniepropietrowsku. Szerzej na ten temat pisaliśmy w czerwcowym numerze Wiadomości, w tym zamieszczamy list gratulacyjny, jaki na adres Rektora UMCS wystosował Minister Spraw Zagranicznych RP. **14 VI** prorektor Stanisław Chibowski przyjął czterdziestoosobową grupę studentów, medalistów AZS. **22 VI** władze uczelni spotkały się z dziekanami naszego uniwersytetu w sprawach kadrowych. Po południu w tym dniu w Auli Uniwersyteckiej odbyły się uroczyste promocje doktorskie. W tym roku dyplomy doktora

UMCS odebrało 66 osób ze wszystkich wydziałów naszej uczelni. Ostatnie posiedzenie Senatu Akademickiego składało się jak zwykle z dwóch części. Po części merytorycznej zakończonej krótką konferencją prasową, senatorzy spotkali się w Dworku Kościuszków. **24-27 VI** odbywał się 53 Ogólnopolski Zjazd Polskiego Towarzystwa Geograficznego, poświęcony „Geograficznym problemom pogranicza Europy Zachodniej i Wschodniej”; w czasie Zjazdu odbyła się sesja jubileuszowa dedykowana prof. Henrykowi Maruszczakowi w 55-lecie działalności naukowej. Uczestniczący w pierwszym dniu zjazdu rektor Harasimiuk wyjechał do Krakowa na obrady Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich z udziałem przedstawicieli francuskiej konferencji rektorów. Rektorzy 30 polskich i 25 francuskich uczelni skierowali do Parlamentu Europejskiego apel o ograniczenie liczby języków oficjalnych Unii Europejskiej; chodzi przede wszystkim o tłumaczenie dokumentów oficjalnych i roboczych. **29 VI** Rektor i prorektor Pomorski brali udział w spotkaniu z ambasadorem USA w Polsce Victorem Ashe'em, które odbywało się w Muzeum Lubelskim, z okazji Święta Niepodległości. **30 VI** pod przewodnictwem władz UMCS obradowała Komisja Rektorska ds. Opracowania Strategii naszej uczelni. **1 VII** uroczystie otwarta została ulica Leśława Pagi, pierwszego prezesa Stowarzyszenia Absolwentów UMCS, pracownika UMCS (na ten temat piszemy w bieżącym numerze). **2-12 VII** Rektor uczestniczył w międzynarodowej

wyprawie-konferencji glaciologów na Spitzbergen. Pierwsze dni lipca to tradycyjny okres rekrutacji na I rok studiów dziennych w naszym Uniwersytecie. W tym roku o 4844 miejsca na studiach dziennych ubiegało się blisko 19 tysięcy kandydatów, na zaocznych było ich 6330,

wieczorowych 524 i eksternistycznych 100. Jak zwykle rekrutacja na pierwszy rok studiów zakończy się we wrześniu. Najbardziej oblegane kierunki na studia dzienne to: biotechnologia (ponad 15 osób na miejsce), informatyka (ponad 14 osób na miejsce), psychologia (18 osób na miejsce), pedagogika (ponad 10 osób na miejsce), stosunki międzynarodowe (15). Tradycyjnie duże zainteresowanie towarzyszyło geografii, filologii angielskiej. Ogółem na pierwszy rok studiów dziennych przyjęto ponad 4800 osób. **4 VII** minęła 70-rocznica śmierci patronki naszej uczelni, laureatki Nagrody Nobla – Marii Curie-Skłodowskiej. Z tej okazji Stowarzyszenie Absolwentów UMCS i nasza Fundacja zorganizowały projekcję filmu poświęconego Marii i Piotrowi – *Palmy Pana Shutza*. Wiązankę kwiatów przed pomnikiem Skłodowskiej w imieniu władz i społeczności UMCS złożył prorektor Wysokiński. **7 VII** prorektor Pomorski przyjął delegację z Kokczetawy (Kazachstan). Po południu w tym dniu prorektor Chibowski brał udział w uroczystej inauguracji „Lata Polonijnego 2004”. Tegoroczna edycja skupiła ponad 230 uczestników. Najliczniejszą grupę stanowiili słuchacze z Litwy, Ka-

zachstanu, Białorusi, Ukrainy i Rosji, w zajęciach uczestniczyli także słuchacze z USA, Pakistanu, Egiptu i Irlandii. Wszyscy oni brali udział w zajęciach w ramach: Kursu Języka i Kultury Polskiej, Trzystopniowego Studium Metodyki i Nauczania Języka Polskiego, Praktyk Językowych dla Studentów, Letniej Szkoły Języka i Kultury Polskiej, Kursu Humanistycznego oraz Studium Folklorystycznego. Na uroczystej inauguracji Lata Polonijnego 2004 podobnie jak na rozpoczęciu zajęć Studium Folklorystycznego **9 VII** władze UMCS reprezentował prorektor Chibowski. **12 VII** prorektor Pomorski uczestniczył w spotkaniu w MENiS poświęconym projektowi wprowadzenia elektronicznych legitymacji studenckich. **22 VII**

KRONIKA REKTORSKA

pod przewodnictwem prorektora Wysokińskiego odbyło się posiedzenie Komitetu Organizacyjnego Lubelskiego Festiwalu Nauki. 25-29 prorektor Pomorski uczestniczył w 12 Konferencji Ogólnej w San Paulo „International Association of Universities”, organizacji założonej przez UNESCO w 1952 r. i zrzeszającej ok. 1,5 tys. uniwersytetów z całego świata, gdzie reprezentował European University Association i na zaproszenie gospodarzy przedstawił koncepcję budowy Europejskiej

Przestrzeni Edukacyjnej oraz Deklarację Lubelską. 26 VII rektor Harasimiuk otworzył obrady IX Sympozjum Międzynarodowej Organizacji Kształcenia Przyrodniczego i Technicznego. W okresie wakacyjnym sierpień jest miesiącem, w którym władze Uczelni wyjeżdżają na zasłużony urlop. Dla bieżącego funkcjonowania Uniwersytetu zorganizowane są dyżury członków ekipy rektorskiej. I tak na przykład: 4 VIII rektor Harasimiuk uroczystie wręczył dyplomy ukończenia zajęć uczestnikom Studium

Folklorystycznego. 24 VIII w spotkaniu u konsula generalnego Ukrainy w Polsce Ivana Hrycaka brał udział prorektor Pomorski. Na smutnych uroczystościach pogrzebowych profesorów Wacława Grzybowskiego i Ewy Borowieckiej władze Uczelni reprezentował prorektor Stępnik.

EMP

GRATULUJEMY • GRATULUJEMY • GRATULUJEMY

Zarząd Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej przyznał środki finansowe na badania kierowane przez profesor Marię Łanczont nad rozpoznaniem zasięgu i struktury obozowiska łowców mamutów na archeologicznym stanowisku górnopaleolitycznym w Haliczu (Ukraina). O prowadzonych od kilku lat badaniach prosimy czytać w wiadomościach wydziałowych

Panu profesorowi Kazimierzowi Goeblowi członkostwa Komisji Rewizyjnej Europejskiego Towarzystwa Matematycznego. Profesor Goebel wybrany został na posiedzeniu Rady ETM, które odbywało się w Uppsali.

Serdecznie gratulujemy zaprzyjaźnionej z naszą redakcją profesor Monice Adamczyk-Gar-

bowskiej dwóch prestiżowych wyróżnień. 30 czerwca podczas trwającego w Krakowie XIV Festiwalu Kultury Żydowskiej Profesor, w zabytkowej synagodze, z rąk ambasadora Izraela Dawida Pelega odebrała honorowy dyplom przyznany zasłużonym w ocaleniu miejsc związanych z historią Żydów Polskich. 27 lipca profesor Adamczyk-Garbowskiej wręczona została nagroda im. Jana Karskiego i Poli Mireńskiej. Nagrodą, ustanowioną przez prof. Jana Karskiego przed 12 laty, administruje nowojorski Żydowski Instytut Naukowy. Przyznawana jest dorocznie autorom publikacji odzwierciedlających wkład Żydów polskich w kulturę polską.

Adamczyk-Garbowskiej nagrodę przyznano w uznaniu jej osiągnięć jako autora, redaktora, tłumacza prac naukowych i dzieł literackich o tematyce żydowskiej i uznaniu jej zasług dla nauczania języka i literatury jidisz w Polsce.

Szanowni Państwo,

W imieniu zespołu redakcyjnego serdecznie witam po wakacjach i zapraszam do lektury „Wiadomości Uniwersyteckich”. Z zamieszczanych stałych rubryk i nadesłanych materiałów, które dotyczą głównie letniego wypoczynku, zobaczcie Państwo obraz działającej przez cały czas Uczelni oraz aktywności jej pracowników; a nawet, że są oni zauważani i doceniani. W trochę lepszych humorach, bo to już po wakacjach, a przed nami regulacje wynagrodzeń, zapewne życzliwie odpowiecie na nasz stały apel o współpracę, o informacje związane z rzeczami, które was cieszą bądź irytują. Z całą pewnością interesujące będzie stanowisko Socjaldemokracji Polskiej w sprawie wydatków na badania naukowe.

Zatem miłej lektury, Drodzy Czytelnicy
Redaktor Naczelna

KONTAKTY MIĘDZYNARODOWE

Rzeczpospolita Polska
Minister Spraw Zagranicznych
Włodzimierz Cimoszewicz

Warszawa, 14 lipca 2004

Jego Magnificencja
Pan Prof. dr hab. Marian Harasimiuk
Rektor Uniwersytetu
Marii Curie Skłodowskiej
Lublin

Szanowny Panie Rektorze,

Z największą przyjemnością pragnę przekazać słowa satysfakcji i podziękowań za zgromadzone z inicjatywy władz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej wspaniały dar – zbiór 3 tysięcy polskich wydawnictw naukowych – przekazany w czerwcu tego roku Bibliotece Państwowego Uniwersytetu w Dniepropietrowsku. Przekazanie daru uświetniło uroczystość ponownego otwarcia, po remoncie, jednej z największych bibliotek na Ukrainie. Jednocześnie stało się ono manifestacją solidarnego wsparcia polskich środowisk naukowych dla wyższych uczelni wolnej Ukrainy i jako takie zostało ono odnotowane w pamięci przez tamtejsze władze i kręgi naukowe.

Tym samym, piękny gest polskich naukowców powstały z inicjatywy Jego Magnificencji oraz ze wspólnego wysiłku niemal wszystkich polskich uniwersyteckich oficyn wydawniczych, wpisał się w całość zabiegów władz Rzeczypospolitej i jej dyplomacji w umacnianie państwowości ukraińskiej i budowanie wielowątkowych partnerskich i dobrosąsiedzkich związków Ukrainy z naszym krajem.

Niech mi będzie wolno złożyć na ręce Jego Magnificencji moje podziękowanie także wszystkim pracownikom Uniwersytetu, Wydawnictwa UMCS, a w szczególności jego dyrektorowi Panu Andrzejowi Peciakowi, który koordynował całe przedsięwzięcie, a za ich pośrednictwem także innym współpracującym z Uniwersytetem wydawnictwom – za ten wspaniały dar, który z pewnością procentować będzie z korzyścią dla nauki polskiej i ukraińskiej.

Dziękując Jego Magnificencji za zrealizowanie tak pięknego projektu wsparcia rozwoju ukraińskiej nauki, pragnę przekazać swoje najlepsze życzenia dalszego rozwoju współpracy obu uniwersytetów, a także życzenia pomyślności w życiu osobistym.

Z wyrazami szacunku

Podziękowanie

Dziękujemy Paniom Marii Jurek (dyrektor) i Hannie Mirosław (bibliotekarz) z Biblioteki Zespołu Szkół im. Macieja Rataja w Klementowicach za przekazanie trzytomowego francuskojęzycznego wydawnictwa z drugiej połowy XVIII wieku *Historia podróży*. Pozycja ta wzbogaci już i tak imponujące zasoby Biblioteki Instytutu Nauk o Ziemi. A może zainspiruje innych do przejrzenia własnych bibliotek właśnie pod kątem obdarowywania.

Z PRAC SENATU

Posiedzenie
23 czerwca

W porządku obrad Senatu znalazły się sprawy dotyczące m.in. powołania Rektorskiej Komisji do Opracowania Strategii Rozwoju Uniwersytetu; działalności Fundacji UMCS w 2003 r.; działalności Fundacji LubMan UMCS i LubMan Spółka z o.o.; działalności Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych (CNIcJO) w roku akademickim 2003/2004; zmian w strukturze organizacyjnej UMCS oraz sprawy osobowe i bieżące.

Część merytoryczną obrad zainicjowała informacja o powołaniu Rektorskiej Komisji do Opracowania Strategii Rozwoju Uniwersytetu. W jej skład wchodzi: prof. dr hab. Jan Pomorski – przewodniczący, prof. dr hab. Maciej Bałtowski, prof. dr hab. Andrzej Dawidowicz, prof. dr hab. Marek Hetmański, prof. dr hab. Henryk Kardela, prof. dr hab. Bożydar Kaczmarek, prof. dr hab. Andrzej Kokowski, dr Mirosław Łoboda, prof. dr hab. Marek Pietraś, mgr inż. Krzysztof Puch, dr hab. Janusz Ryczkowski, prof. dr hab. Kazimierz Trębacz, prof. dr hab. Wojciech Witkowski, prof. dr hab. Karol I. Wysokiński, prof. dr hab. Eligiusz Złotkiewicz i dr Jerzy Żywicki.

W dalszej części posiedzenia przedstawione zostały sprawozdania z działalności Fundacji UMCS, LubMan UMCS i LubMan Spółka z o.o. oraz Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych (CNIcJO) w roku akademickim 2003/2004.

Senat UMCS dyskutował także nad zmianami organizacyjnymi w strukturze Uniwersytetu. W tym zakresie Senat zaakceptował: zmianę nazwy Zakładu Fizyki Chemicznej i Fizykochemicznych Metod Rozdzielania na Zakład Metod Chromatograficznych; zmianę nazwy Zakładu Chemii Ogólnej na Zakład Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej; wniosek o powołanie Zakładu Teatrolologii; wniosek o powołanie Zakładu Historii Społecznej XX wieku; wniosek o przekształcenie Zakładu Literatury Rosyjskiej I w Zakład Literatury i Kultury Rosyjskiej XVIII-XIX w.; wniosek o przekształcenie Zakładu Literatury

Rosyjskiej II w Zakład Literatury i Kultury Rosyjskiej XX-XXI w.; wniosek o przekształcenie Pracowni Dydaktyki i Metodologii Nauczania Języka Rosyjskiego w Pracownię Glottodydaktyki Języków Słowiańskich; wniosek o powołanie Instytutu Kulturoznawstwa – przyjęto z uwagami Senackiej Komisji Rozwoju i Organizacji UMCS dotyczącymi zmiany nazwy Zakładu Teorii Kultury i Metodologii Badań nad Kulturą na Zakład Teorii i Metodologii Kultury oraz rozważenia składu personalnego Zakładu Kultury Literackiej i Obyczaju.

W trakcie czerwcowego posiedzenia Senat postanowił nadać tytuły doktora honoris causa UMCS profesorowi Gunnarowi Öquistowi i prof. dr hab. Andrzejowi B. Legockiemu. Ponadto, Senat nadał imię Profesora Adama Malickiego Bibliotece Instytutu Nauk o Ziemi oraz wyraził zgodę na nabycie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ulicy T. Zana.

Senat pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad wydziałów w następujących sprawach: mianowania prof. dra hab. Janusza Miświcza na stanowisko profesora zwyczajnego oraz mianowania dra hab. Grzegorza Jawora na stanowisko profesora nadzwyczajnego – Wydział Humanistyczny; mianowania dra hab. Grzegorza Janusza oraz dr hab. Alicji Wójcik na stanowiska profesorów nadzwyczajnych po 5-letnim okresie zatrudnienia na tych stanowiskach – Wydział Politologii.

W sprawach bieżących Senatorem poruszyli kwestię tegorocznej rekrutacji. JM Rektor przedstawił dwie uchwały Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich dotyczące doktorantów. Prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Karol I. Wysokiński przedstawił sprawę Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego oraz informację na temat wniosków o dofinansowanie studiów doktoranckich z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Prorektor ds. studenckich i nauczania prof. dr hab. Stanisław Chibowski przekazał informację dotyczącą procesu wdrażania programu naprawczego Radia Centrum.

Robert Wąsiewicz

Nauka polska jest w sytuacji, delikatnie mówiąc, trudnej. Dlatego cieszą argumenty na rzecz lepszego jej finansowania. Zamieszczamy stanowisko w tej sprawie Socjaldemokracji Polskiej, jakie otrzymał JM Rektor UMCS.

SDPL sprzeciwia się
ograniczaniu wydatków
na badania naukowe

Socjaldemokracja Polska podziela obawy środowisk naukowych związane z zapowiedzią rządu o konieczności ograniczenia w projekcie budżetu na przyszły rok wydatków na badania naukowe.

Tego rodzaju polityka oznacza, że nadal rosnąć będzie rozpiętość między Polską a pozostałymi krajami UE w zakresie wielkości środków publicznych przeznaczonych na naukę. Obecnie wydajemy na ten cel najmniej ze wszystkich krajów członkowskich, jednocześnie Polska zajmuje ostatnie miejsce wśród 25 krajów UE pod względem wskaźnika poziomu rozwoju cywilizacyjnego.

Bez zasadniczej zmiany w strukturze wydatków publicznych w kierunku zwiększania udziału wydatków o charakterze prorozwojowym, a do takich należą wydatki na badania naukowe, Polska nie będzie w stanie zmniejszyć tej luki cywilizacyjnej i przez wiele następnych lat znajdować się będzie na peryferiach nowoczesnej i szybko rozwijającej się Europy.

Warto również zwrócić uwagę, że kontynuacja dotychczasowej struktury wydatków z budżetu,

w której rozwój nauki nie jest traktowany priorytetowo, zmniejsza szansę Polski na efektywne wykorzystanie funduszy europejskich. Doświadczenia innych krajów wskazują, że największe trwałe sukcesy osiągnęły i osiągają te kraje, które inwestują w ludzi, ich rozwój i umiejętności twórcze.

Socjaldemokracja Polska uważa, że wycofanie się rządu, pod wpływem protestów i apeli środowisk naukowych, z propozycji znacznego zmniejszenia wydatków na badania naukowe w budżecie na rok 2005 i powrót do poziomu tych wydatków z roku 2004, jest krokiem w dobrym kierunku, ale sam fakt, że taką propozycję w ogóle zgłoszono, budzi nasz niepokój.

W związku z powyższym Socjaldemokracja Polska informuje, że jednym z ważnych elementów naszej oceny rządowego projektu budżetu na rok 2005 będzie wielkość wydatków na badania naukowe.

Warszawa, 9 września 2004 r.

Socjaldemokracja Polska

1 lipca 2004 r. uroczystie otwarto ulicę Lesława Pagi, twórcy Stowarzyszenia Absolwentów UMCS, biznesmena i działacza gospodarczego, pierwszego przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych.

W uroczystości wzięli udział: minister skarbu Jacek Socha, wojewoda lubelski Andrzej Kurowski, prezydent Lublina Andrzej Pruszkowski, prorektor UMCS prof. Jan Pomorski, wiceprezes Stowarzyszenia Absolwentów UMCS prof. Jan Barcz oraz rodzina, przyjaciele i współpracownicy Lesława Pagi.

W okolicznościowych przemówieniach, wygłoszonych przez ministra Sochę, wojewodę Kurowskiego, rektora Pomorskiego i prezesa Barcza, podkreślano dokonania zmarłego przedwcześnie Kolegi, akcentowano też radość z faktu nadania ulicy usytuowanej na terenie kampusu uniwersyteckiego imienia znakomitego absolwenta UMCS.

Wstępę przeczyli: Żona i Córka Lesława Pagi oraz przedstawiciele władz. W samochodzie prezydenta Lublina, który przejechał jako pierwszy nową ulicą, honorowe miejsca zajęli Rodzice Leszka.

ZDANIEM BLONDYNKI

Po powrocie z urlopu okazało się, że jeden z członków naszej społeczności akademickiej, z uporem wartym lepszej sprawy, przesyła na moje konto zawirusowane listy e-mailowe. I czegoż się dowiedziałem od specjalistów informatyków. Otóż mamy teraz tak inteligentne wirusy, że podszywać się mogą niemal pod każdego korespondenta, nawet bez jego wiedzy. Jaki to powoduje bałagan, a nawet straty w plikach, nie muszę Państwa przekonywać.

Bunt robotów to już mało...

Z AKADEMICKICH AREN SPORTOWYCH

Po raz drugi z rzędu reprezentanci UMCS wywalczyli w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych trzecie miejsce w klasyfikacji Uniwersytetów! W dobiegającej końca XXII edycji UMCS uplasował się tuż za Uniwersytetem Warszawskim oraz Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza z Poznania. Powtórzyła się zatem sytuacja z poprzedniej edycji, w której układ na podium był identyczny.

UMCS TRZECIM UNIwersYTETEM W POLSCE!

W zakończonych niedawno Igrzyskach Olimpijskich w Atenach Otylia Jędrzejczak zdobyła złoty medal w niespełna dwie minuty i sześć sekund, florecistka Sylwia Gruchała, aby zdobyć medal brązowy, musiała jednego dnia stoczyć cztery pojedynki, nasi wioślarze rywalizowali o medal przez tydzień. O brązowy medal w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych ponad trzystu naszych reprezentantek i reprezentantów musiało rywalizować w aż 39 konkurencjach przez dwa lata! Na tak ogromny sukces wpływ miało wiele czynników. Zaangażowanie zawodników, trenerów oraz wysiłkiem organizacyjny zarządu Klubu Uczelnianego AZS UMCS nie wystarczyłyby do osiągnięcia takiego rezultatu. Istotne znaczenie ma wsparcie finansowe naszego Uniwersytetu, które pozwoliło na start reprezentantów jednej z większych uczelni w Polsce w tak dużej liczbie konkurencji, rozgrywanych w różnych zakątkach naszego kraju – od Szczecina po Zakopane.

Po raz kolejny okazało się, że w sporcie nie ma pewnych faworytów i wszystko jest możliwe. Tak też było w mijającej edycji, gdzie w niektórych dyscyplinach nasi reprezentanci spisywali się poniżej oczekiwań, zaś w innych wspinali się na wyżyny swoich możliwości. Do największych sukcesów naszych sportowców w edycji 2002/03-2003/04 należy zaliczyć doskonały występ lekkoatletów na mistrzostwach w Poznaniu. W stolicy Wielkopolski, na pięknym stadionie Olimpii nasze panie zdobyły drużynowo złoty, panowie zaś – medal srebrny! Jest to jeden z najlepszych występów tej sekcji w historii! Na ten sukces złożyła się wysmienita postawa całej, liczącej aż 33 osoby, ekipy. Oprócz tego wielkie brawa należą się trenerom: Dariuszowi Szymczukowi, Maciejowi Tarnowskiemu i Robertowi Kozłowskiemu, a także kierownikowi ekipy Dariuszowi Wierzbickiemu, dzięki któremu zawodnicy mogli skupić się jedynie na stronie sportowej rywalizacji. Nie był to koniec występów naszych lekkoatletów w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych. Zanotowali oni ponadto doskonały występ w biegach przełajowych oraz ergometrze wioślarskim. W biegach przełajowych Joanna Kaczor była druga wśród ponad stu startujących zawodniczek, zaś żeńska drużyna także uplasowała się na drugim miejscu. Spektakularnym sukcesem zakończyły się mistrzostwa w ergometrze: Paulina Gozdur, studentka I roku iberystyki, zajęła pierwsze miejsce w wadze lekkiej, bijąc ponadto rekord Polski na 1000 metrów (!), zaś drużyna kobiet uplasowała się na trzeciej pozycji wśród uniwersytetów. Srebrny medal żeglarzy należy uznać za spory sukces, szczególnie, że nasi reprezentanci nie byli stawiani w gronie faworytów! Narciarze alpejscy, snowboardziści i badmintoniści, zdobywając brązowe krawężniki udowodnili, że medale zdobyte przed dwoma laty nie były dziełem przypadku. Historyczny suk-

ces odnieśli na Mistrzostwach w karate shotokan w Olsztynie podopieczni trenera Jacka Pietrusiewicza. W konkurencji kata drużynowe zawodnicy UMCS zdobyli złoty medal! Jest to pierwszy medal tej sekcji w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych! Mimo zdobycia przez piłkarki ręczne srebrnego medalu wśród uniwersytetów, występ ten można ocenić z mieszanymi uczuciami, szczególnie, że szereg naszej reprezentacji zasiliły zawodniczki klubu ekstraklasy – Bystrzyca Lublin, studiujące na co dzień na naszej Uczelni. Sukcesem zakończył się także wyjazd koszykarzy na Mistrzostwa Polski Szkół Wyższych w street baskecie, gdzie koszykarzy zdobyli w klasyfikacji uniwersytetów złoty, zaś koszykarze srebrny medal. Każda uczelnia mogła wystawić po dwa zespoły, więc aby wywalczyć wysokie miejsce w klasyfikacji drużynowej, potrzebny był dobry występ obu zespołów. Podopieczni trenera Andrzeja Dubielisa uplasowali się na 2 oraz 5 miejscu, co dało bezapelacyjnie złoty medal w klasyfikacji drużynowej, a więc tytuł mistrzowski wywalczony przed dwoma laty został obroniony. A mogło być jeszcze lepiej, gdyż zespół UMCS II pechowców przegrał swój ćwierćfinał. Zapewne gdyby nie to, oba nasze zespoły znalazłyby się w pierwszej „trójce”. Jednak cel, jakim było zdobycie złotego medalu w klasyfikacji drużynowej, został osiągnięty i koszykarkom należy się spora brawa! O ile medal koszykarek był niemal pewny i wszyscy na niego liczyli, o tyle koszykarze byli skazani na porażkę. Pierwszy dzień pokazał jednak, że nawet z silniejszymi rywalami można powalczyć. Jednak drugiego dnia nasi koszykarze udowodnili, że można także przegrać z dużo słabszymi rywalami. Żadnej z naszych drużyn nie udało się wygrać ćwierćfinału i walczyć o miejsca 1-4. Jednakże okazało się, że mając dwa zespoły na miejscach 5-8, można wywalczyć medal w klasyfikacji drużynowej. Tak się też stało i koszykarze niespodziewanie wrócili do Lublina ze srebrnymi medalami. Do tego należy dodać złoty medal Jacka Maleckiego w kategorii do 56 kg, brązowe medale Sebastiana Szuwarńskiego (kat. do 60 kg) oraz Sulisława Cielniaka w najcięższej kategorii (pow. 125 kg) w trójboju siłowym oraz brązowe medale Dagmary Lipińskiej i Luizy Śniadeckiej w judo kobiet i tym samym zamknijemy dorobek medalowy naszych sportowców w mijającej, XXII Edycji.

Jednakże nie tylko dzięki pozycjom medalowym nasza Uczelnia zajmuje wysokie miejsce w klasyfikacji końcowej. Złożyły się na to także również dobre występy innych sekcji! Czwarte miejsce narciarek alpejskich, piąte w siatkówce plażowej kobiet oraz w ergometrze wioślarskim mężczyzn, szóste miejsca naszych tenisistek i tenisistów stołowych, siódme miejsce koszykarek, oraz dobre miejsca w judo kobiet i siatkówce plażowej mężczyzn

cydowanie należy uznać za sukces i miejsce na miarę możliwości. Dobry występ zanotowali także siatkarze na Mistrzostwach Polski Uniwersytetów w Szczecinie. Podopieczni trenera Jacka Rutkowskiego zajęli czwarte miejsce, co jest najlepszym występem od kilku lat. Zał tylko meczu o brązowy medal z Uniwersytetem Warszawskim, gdyż finaliści z Olsztyna i Zielonej Góry, wzmocnieni zawodnikami ligowymi, byli poza zasięgiem pozostałych drużyn. Nasi zawodnicy spotkali się z zespołem ze stolicy w meczach grupowych. Tam ulegli 1:2 po niezwykle zaciętym spotkaniu. Mecz o 3. miejsce również stał na wysokim poziomie. Pomimo ciężko wypracowanej przewagi, nasi zawodnicy nie potrafili utrzymać jej do końca i porażka 0:2 (23, 21) dała „zaledwie” czwarte miejsce w gronie czternastu uniwersytetów.

Pewien niedosyt pozostał po występach naszych „eksportowych” sekcji. Piłkarze nożni, szachiści i brydżyści jako medaliści poprzedniej edycji stawiani byli w gronie faworytów do zdobycia medalu. Stało się jednak inaczej. Osłabienia kadrowe i zbyt nerwowość, jaka wkrađła się w szeregi naszych reprezentantów doprowadziła do zaledwie szóstego miejsca szachistów (złoty medalistów poprzedniej edycji) i najgorszego z możliwych, bo tuż za podium – czwartego miejsca brydżystów. Największymi pechowcami są bez wątpienia nasi piłkarze. Przegrali oni na Mistrzostwach w Olsztynie zaledwie jeden mecz i zajęli dopiero... 5 miejsce!! A wszystko to za sprawą porażki w ćwierćfinałowym meczu z zespołem ze Szczecina, wzmocnionym kilkoma zawodnikami ligowymi. Kontynuując złą passę, podopieczni trenera Bieleckiego niestety nie sprościli rywalom w mistrzostwach w futsalu (halowej piłce nożnej), zajmując także piątą lokatę.

Jest rzeczą naturalną, że sport to nie tylko same zwycięstwa i sukcesy. To także dotkliwie przegrane i gorycz porażki. Przekonali się o tym zarówno tenisiści ziemni, jak i koszykarze. Tenisiści mieli jechać do Wrocławia z zamiarem walki o medale! Jednakże z uwagi na osobę ówczesnego trenera i jego metody pracy najlepsi zawodnicy nie pojechali do stolicy Dolnego Śląska. Piąte miejsce pań i dopiero siódme miejsce panów było porażką nie tyle samych zawodników, co trenera. Po wielu dyskusjach i konsultacjach z zawodnikami zajęcia z reprezentantami Uczelni będzie prowadził nowy szkoleniowiec, jeden z lepszych fachowców w Lublinie –

Janusz Krawczyk. Była już mowa o największych pechowcach mijającego roku. Natomiast za największych przegranych należy bezapelacyjnie uznać koszykarzy. Na Mistrzostwach rozgrywanych w Lublinie, a organizowanych przez Klub Uczelniany AZS UMCS, nasi koszykarze zajęli dopiero 8 miejsce! I przyznać należy rację tym kibicom, którzy określili to jako katastrofę. Rozgrywki grupowe nie zapowiadały porażki. Trzy mecze i trzy pewne wygrane pozwalały stawiać UMCS w gronie faworytów do zdobycia medalu. Jednakże późniejsze mecze to był spadek po równi pochyłej. Niespodziewana i niczym nieusprawiedliwiona porażka dwoma punktami z zespołem z Poznania, mimo iż nasi prowadzili do przerwy 7 oczkami, przekreśliła szanse na medal. Następnie wszystko potoczyło się lawinowo i po porażkach z drużynami z Warszawy i Gdańska ósme miejsce stało się faktem! A poziom turnieju naprawdę nie był zbyt wysoki, o czym świadczy srebrny medal zawodników KUL, z którymi nasi koszykarze wygrali zdecydowanie w sparingu na tydzień przed Mistrzostwami! Miejmy nadzieję, że w kolejnej edycji, z nowym już szkoleniowcem, nasi koszykarze wypadną znacznie lepiej.

W mijającej edycji nasi reprezentanci nie wystąpili jedynie w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych w aerobiku, wioślarstwie, jeździectwie oraz windsurfingu. Tym samym znaleźliśmy się w gronie trzech uniwersytetów, obok Warszawy i Poznania, które wystartowały w największej liczbie rozegranych konkurencji. Świadczy to o ogromnych możliwościach sportowych oraz organizacyjnych naszego Klubu, oraz o dobrej woli władz Uczelni, które wspomagają finansowo wyjazdy naszych reprezentantów.

Na przestrzeni ostatnich osiemnastu lat (od XIII edycji w 1985 r.) UMCS plasuje się zawsze w pierwszej czwórce klasyfikacji wśród uniwersytetów. Dobrze to świadczy o pracy szkoleniowej i organizacyjnej w Klubie Uczelnianym AZS UMCS oraz Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Pod koniec października w Szczecinie odbędzie się uroczysta sportowa inauguracja roku akademickiego połączona z wręczeniem pucharów dla najlepszych drużyn mijającej edycji. Pozostaje mieć nadzieję, że puchary, które otrzyma UMCS za trzecie miejsce, będą punktem wyjścia do osiągnięcia jeszcze lepszych rezultatów w kolejnej edycji mistrzów.

Jakub Kosowski

Klasyfikacja XXII Mistrzostw Uniwersytetów (2002/03-2003/04) (po odrzuceniu 6 najsłabszych wyników)

1. Warszawa	– 523 pkt.	(538 pkt.)
2. Poznań	– 491 pkt.	(546 pkt.)
3. UMCS Lublin	– 464 pkt.	(497 pkt.)
4. Gdańsk	– 409 pkt.	
5. Łódź	– 402 pkt.	
6. Szczecin	– 359 pkt.	
7. Wrocław	– 353 pkt.	
8. Olsztyn	– 321 pkt.	
9. Rzeszów	– 295 pkt.	
10. Katowice	– 272 pkt.	
11. Kraków	– 224 pkt.	
12. Toruń	– 193 pkt.	
13. KUL Lublin	– 181 pkt.	
14. Białystok	– 126 pkt.	
15. Opole	– 69 pkt.	
16. Zielona Góra	– 66 pkt.	
17. UKW Warszawa	– 0 pkt.	

W nawiasie punkty ze wszystkich dyscyplin. Uczelnie z miejsc 4-17 nie startowały co najmniej w 6 dyscyplinach, więc suma punktów jest po odrzuceniu 6 najsłabszych wyników taka sama.

SERWIS ZWIĄZKOWY

REGULACJA PŁAC W UMCS OD 1 WRZEŚNIA 2004

W dniu 14 września 2004 roku w wyniku zakończenia negocjacji w sprawie przeprowadzenia trzeciego etapu regulacji płac w szkolnictwie wyższym podpisane zostało porozumienie pomiędzy JM Rektorem UMCS a związkami zawodowymi. W ostatecznym tekście porozumienia płacowego władze Uniwersytetu uwzględniły niektóre postulaty zgłaszane przez związki zawodowe.

- W grupie nienauczycieli płace zasadnicze wzrastają o 16%.

- Wydzielony został także fundusz na oczekiwane od dawna awanse pracownicze.

- Dodatki funkcyjne we wszystkich grupach pracowniczych wzrastają o 10%.

Pełny tekst porozumienia w załączeniu do komunikatu.

Porozumienie

Pomiędzy JM Rektorem prof. dr. hab. Marianem Harasimiukiem a Związkami Zawodowymi działającymi na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej zawarte 14 września 2004 r.

W nawiązaniu do prowadzonych od 20 sierpnia 2004 r. negocjacji płacowych strony ustalają:

1. Do podziału przeznaczona będzie kwota finansowana przez MENiS – 6557 tys. zł w roku 2004, tj. 96,1% limitu.

2. W aktualnej sytuacji finansowej Uniwersytet nie ma możliwości uzupełnienia 3,9% limitu z dochodów własnych.

3. Awanse nienauczycieli zostaną przeprowadzone od 1 października 2004 r. Kwoty awansowe dla poszczególnych grup nienauczycieli zostaną ustalone wg udziału płac tych grup w płacach ogółem na podstawie rozliczenia za wrzesień 2004 r.

4. Szczegółowe regulacje płac od 1 września 2004 r. określa załącznik do niniejszego porozumienia.

ZASADY REGULACJI PŁAC OD 1 WRZEŚNIA 2004 R.

1. Regulacją płac zostaną objęci wszyscy pracownicy uczelni zatrudnieni w dniu 1 września 2004 r. na czas nieokreślony.

2. Stawki wynagrodzeń zasadniczych oraz dodatki winny być zgodne z widelkami określonymi Rozporządzeniem MENiS z dnia 11.08.2004 r.

3. Stawki wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli akademickich wzrastają następująco:

- profesor zwyczajny 700 zł
- profesor nadzwyczajny tyt. 650 zł

- prof. nadzwyczajny UMCS 600 zł
- docent, adiunkt dr hab. 550 zł
- adiunkt dr, st. wykładowca dr 500 zł

- st. wykładowca 400 zł
- asystent, wykładowca, lektor, instruktor 200 zł

- st. kustosz dyplomowany 450 zł
- 4. W grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi wynagrodzenia zasadnicze wzrastają o 16% (w zaokrągleniu do 5 zł lub 1 grosza).

5. Dodatki funkcyjne we wszystkich grupach pracowniczych wzrastają o 10%.

6. Stawki za godziny ponadwymiarowe wynoszą:

- Prof. zwyczaj., prof. nadzw. tyt. 57,00
- Prof. nadzw. UMCS, docent, adiunkt hab. 51,00

- Adiunkt z dr, st. wykładowca 48,00
- Asystent, wykładowca, lektor, instruktor 31,00

7. Dodatki szkodliwe wynoszą:

- I stopień – 34 zł
- II stopień – 67 zł
- III stopień – 90 zł

8. Pracownicy osiągnący wiek emerytalny do 31.12.2006 r. otrzymują dodatkowo 50%, do 31.12.2005 r. 75%, a do 31.12.2004 100% wzrostu wynagrodzenia zasadniczego dla danego stanowiska lub grupy (wiek emerytalny dla kobiet – 60 lat, dla mężczyzn – 65 lat, a dla grupy profesorów 70 lat).

9. Dla nauczycieli akademickich zatrudnionych na czas określony oraz w niepełnym wymiarze czasu pracy stawki wynagrodzenia zasadniczego ustala JM Rektor.

10. W grupie nienauczycieli dla pracowników zatrudnionych na czas określony stawki wynagrodzenia zasadniczego ustalają Prorektor ds. Ogólnych, Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą oraz Dyrektor Administracyjny w zakresie podległych grup pracowniczych.

11. Pozostałość osobowego funduszu płac (po rozliczeniu skutków regulacji) stanowić będzie fundusz awansowy przeznaczony dla grupy nienauczycieli.

12. Wielkość stawki awansowej pracownika nie może przekroczyć kwoty wzrostu wynagrodzenia zasadniczego wynikającego z obecnej regulacji.

13. Awanse nienauczycieli będą przeprowadzone od dnia 1.10.2004 r. przez Prorektora ds. Ogólnych, Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą oraz Dyrektora Administracyjnego w zakresie podległych grup pracowniczych.

SPOTKANIE ZWIĄZKOWCÓW W OLSZTYNIE

Uniwersyteckie Forum Związkowe przedstawicieli komisji uniwersyteckich NSZZ „Solidarność” skupiło przedstawicieli siedmiu uniwersytetów (UJ, UŁ, UŚ, USzcz, UG, UMCS, UWM), a główną ideą spotkania było stworzenie wspólnego forum dyskusyjnego. Zaproponowano wymianę doświadczeń na tematy interesujące społeczność akademicką uniwersytetów, z którymi na co dzień spotykają się komisje zakładowe uczelni. Miejszem spotkania był Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, który właśnie uroczysto obchodził piątą rocznicę utworzenia Uczelni. Forum odbywało się równoległe z posiedzeniem KRASP.

Uniwersytety w obecnej kształtujących się warunkach społecznych podlegają różnorodnym przemianom i wymagają dostosowania działań Związku. Goszcząca związkowców uczelnia powstała pięć lat temu na bazie trzech uczelni: Akademii Rolniczo-Technicznej, Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Warmińskiego Instytutu Teologicznego. Obecnie rozwija się dynamicznie i tworzy już potężny ośrodek akademicki, który liczy ponad 36 tysięcy studentów, ale proces integrowania nadal trwa. Dotyczy on także organizacji związkowych. Integrowanie różnorodnych środowisk akademickich następuje też w innych uniwersytetach, np. w Szczecińskim, który powstał w podobny sposób, ale problemy integracji dotyczą również takich uczelni jak Uniwersytet Jagielloński, do którego dołączyła krakowska Akademia Medyczna. W wielu uczelniach powstały filie i szkoły związane z Uczelnią. Sprawy pracownicze dotyczące warunków pracy, zróżnicowania płac w różnych wydziałach i jednostkach uczelni, różnych tradycji działań socjalnych i współdziałania związków z władzami uczelni w tych warunkach wymagają nowych rozwiązań.

Goście i gospodarze spotkania dwa dni robocze intensywnie dyskutowali nad tymi sprawami. Uczestnicy najpierw zaprezentowali się i pełnione przez siebie funkcje związkowe, przedstawili swoje komisje związkowe oraz przedstawili szereg rozwiązań różnych szczegółowych zagadnień istniejących w poszczególnych uczelniach. Różna jest sytuacja związków na różnych uczelniach, liczba członków, ich skład, uczestnictwo w ciałach przedstawicielskich uczelni (komisjach senackich i innych). Przedstawiono więc wewnętrzne sprawy Związku – liczbę kół, ich działalność, składki związkowe, liczbę emerytów związkowców, organizację działalności Komisji, działalność socjalną prowadzoną z funduszy związkowych, działalność integrującą środowisko, informację wewnątrz Związku, wydawane biuletyny i informatory, współpracę z regionami (np. bardzo dobrą w UWM), współpracę między związkami, przykładowo w zakresie pomocy prawnej dla pracowników. Przewodniczący komisji UWM (dr Korejwo) opisał działanie otwartego sejmiku związkowego, na którym każdy może poruszyć ważne z jego punktu widzenia sprawy uczelni.

Dużo uwagi poświęcono sprawom płacowym i socjalnym. Średnie wynagrodzenia w grupach pracowniczych kształtują się dość różnorodnie – istnieją duże rozbieżności w tej mierze między uczelniami, ale też między wydziałami tej samej uczelni (UJ, UWM); problemy te mają głównie uniwersytety, które powstały z połączenia różnych uczelni lub do których dołączyły się inne uczelnie. Różnie rozwiązywano porozumienia z władzami uczelni w trakcie regulacji płac, wiele uczelni dokłada fundusze z dochodów własnych do funduszu płacowego (np. UJ), niekiedy nie wykorzystano całej puli zeszlatorocznej regulacji płac (np. w UMCS część poszła na pokrycie

SERWIS ZWIĄZKOWY

deficytu budżetowego) lub brakowało części pieniędzy z dochodów własnych. Bardzo duże są różnice między uczelniami (ale też w wydziałach jednej uczelni) w stawkach za godziny płacone z zarobków ze studiów zaoczných i wieczorowych, niekiedy dodatkowo uzupełniają one fundusz płac uczelni, w innych wypadkach częściowo dysponują nimi wydziały, studia podyplomowe są na ogół samofinansujące się; różne są stawki za godziny w uczelni macierzystej i w jej filiach oraz w kolegiach. Związkowcy widzą konieczność uregulowania i wytyczenia pewnych kierunków działań w tej mierze, tak by unikać zbyt dużych, a niekiedy nieuzasadnionych różnic w tym zakresie. Przejście na emeryturę i związane z tym podwyższenie wynagrodzenia czy odprawa przed emeryturą – rozwiązanie stosowane na różnych uczelniach, bywa bardziej i mniej korzystne dla pracowników.

Dyskusja dotyczyła wielu ważnych tematów związanych ze sposobem zatrudnienia na etacie (stałe i okresowe), na części etatu, wieloletowością, z rozproszaniem ekip remontowych po wydziałach (Uniwersytet Szczeciński), tworzeniem firm zewnętrznych, np. sprzątarek, i zagrożeniem związanym z zachowaniem tajemnicy służbowej czy bezpieczeństwem (np. jeśli do sprzątkania dziekanatu, pracowni czy pokoi przychodzi coraz to inna osoba, z niezwiązanej z uczelnią firmy zewnętrznej, może się w niej zatrudnić choćby student); także spraw ochrony związkowej ludzi z tych firm w nowym miejscu pracy (zwłaszcza byłych wieloletnich pracowników uczelni).

Sprawy socjalne w poszczególnych uczelniach wymagają często rozwiązań systemowych – dostosowania regulaminów do nowych wymagań kodeksu pracy. Podział funduszu socjalnego: dofinansowywanie różnych celów związanych z wypoczynkiem pracowników, wiele uczelni posiada ośrodki wypoczynkowe, obiekty sportowe i sprzęt (np. jachty), które chcą przystąpić z tych środków; fundusze na pożyczki i zapomogi (jest to coraz większa część funduszy socjalnych w uczelniach, co świadczy o ubożeniu dużej części środowiska); zagadnienie ściągłości pożyczek – gdy są zbyt niskie pensje, by z nich potracić należności; nadzór związkowy nad kasą zapomogowo-pożyczkową; działalność integrująca społeczność uczelni (ogniska, pikniki, wycieczki, imprezy sportowe i kulturalne). Korzystanie całego środowiska pracowników uczelni z funduszu socjalnego wymaga wypracowania właściwych proporcji jego podziału i stałego dostępu związków do dysponowania tym funduszem.

W jednych uniwersytetach współpraca z władzami uczelni we wszystkich zakresach układa się bez większych problemów, w innych bywa różnie; niekiedy odbywają się systematyczne spotkania rektora z władzami związków (Uniwersytet Szczeciński), gdzieś tam są one tylko doraźne, czasem omawiane trudne sprawy sprawiają obu stronom dużo kłopotu, zwłaszcza gdy dotyczą zatrudnienia pracowników. W tych spr-

wach też potrzeba nowych uzgodnień w uczelniach i między uczelniami, powinny tu być brane pod uwagę zarówno argumenty pracodawców, jak i oczekiwania pracowników. Dobra współpraca obu stron pozwala na wypracowywanie korzystnych rozwiązań dla całego środowiska.

Dodatkowo poruszono sprawę wspomagania pracowników uczelni starających się o granty z funduszy europejskich, nagród i odznaczeń dla pracowników, projektów ustawy o szkolnictwie wyższym, wykorzystania komercyjnego aparatury naukowej, idei powstawania samorządu pracowniczego, współpracy z innymi środowiskami pracowniczymi – oświaty, przemysłu; akcji protestacyjnych na uczelniach i ich form.

Uczestnicy spotkania mieli okazję zwiedzić główne budynki uniwersytetu, nowe budujące się obiekty dydaktyczne, brali udział w części odbywających się uroczystości rocznicy powstania Uniwersytetu. Ambicje akademickie Olsztyna nawiązują do blisko pięciuset lat tradycji kształcenia w pierwszym polskim seminarium duchownym stworzonym przez kardynała Hozjusza. Jednym z elementów tych uroczystości było nadanie tytułu doktora honoris causa nuncjuszowi apostołskiemu arcybiskupowi Józefowi Kowalczykowi, co wpisywało się w te tradycje. Jego wykład o działalności dyplomatycznej Stolicy Apostolskiej, którego wysłuchało wiele znanych postaci z życia społecznego Polski, uświetnił główne uroczystości jubileuszowe Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Uczestnicy Forum zaproponowali kontynuowanie dyskusji poprzez regularne spotkania w różnych uniwersytetach, ustalono miejsce następnego spotkania w Uniwersytecie Jagiellońskim.

Na zakończenie sformułowano wspólne stanowisko dotyczące dalszej współpracy komisji uniwersyteckich.

Ewa Skrzetuska
Fot. Józef Kaczor

Stanowisko

Przedstawiciele Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” Uniwersytetów zgromadzeni na Uniwersyteckim Forum Związkowym w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie w dniach 30 maja do 2 czerwca 2004 wyrażają wolę utworzenia uniwersyteckiego porozumienia w celu wspólnego prezentowania poglądów na istotne problemy środowiska. Uczestnicy Forum zapraszają wszystkie Komisje Zakładowe Uniwersytetów do współpracy.

Podpisali uczestnicy Forum z: KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Łódzkiego, KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Śląskiego, KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Gdańskiego, KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Szczecińskiego.

Olsztyn 1 czerwca 2004 roku

ZESPÓŁ TAŃCA LUDOWEGO UMCS

NA OLIMPIE

Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej pod kierownictwem mgr. Stanisława Leszczyńskiego 2 czerwca wyruszył w 270 podróż zagraniczną. Tym razem jej celem był Międzynarodowy Festiwal Tańca Porto Hydra w Grecji, gdzie Zespół gościł po raz 14.

Ten rok był wyjątkowy, ponieważ grupa taneczna składała się głównie z pierwszaków, czyli osób należących do zespołu od października. Wyjazd poprzedziły liczne próby, podczas których choreograf Marta Fijałkowska dwójac się i trojąc pracowała nad naszą techniką. W trakcie pobytu poznaliśmy nowe układy, aby co wieczór móc zaprezentować publiczności inny program.

6 czerwca z okazji pierwszej rocznicy powstania Polskiego Konsulatu Honorowego w Grecji wystąpiliśmy dwukrotnie w mieście Patras. Daliśmy również krótki koncert piosenek w Olimpijskim punkcie informacyjnym, gdzie odbywała się polska wystawa „Od Olimpu do Aten”. Pobyt w Patras był również okazją do spotkania z grecką Polonią.

W trakcie całego pobytu spotkaaliśmy się z bardzo gorącym przyjęciem ze strony Polaków i Greków. W hotelu nawiązaliśmy nowe znajomości, m.in. z zespołami z Belgii i Rosji.

Gdy na hotelowej plaży odbywało się wesele, zespół został poproszony o przygotowanie niespodzianki. Aby tradycji stało się zadość, rano jak jeden mąż stanęliśmy pod drzwiami nowożeńców w strojach łańskich i obudziliśmy

ich piosenką, której tekstu uczyliśmy się w rekordowym tempie 8 godzin. Ten krótki występ wywołał nie lada zaskoczenie u państwa młodych i pozostałych gości hotelowych. Po tym miłym przerywniku powróciliśmy do pracy.

Ostatniego dnia zwiedzaliśmy Ateny, a następnie udaliśmy się na koncert i spotkanie z Polonią. Gościem honorowym tego koncertu był Jego Ekscelencja Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej Grzegorz Dziemidowicz, wielki przyjaciel zespołu i nasz dobry duch na greckiej ziemi. Pobyt w Atenach zakończyliśmy wspólną kolacją w „Gospodzie Polskiej”, której właścicielami są Marek Kot i Agnieszka Szajner, słuchacze Studium Folklorystycznego w Lublinie.

Przed wyjazdem na lotnisko pożegnaliśmy naszą koleżankę Anię Żmudzką per „Łoś”, która, jak sama napisała w kronice, przechodzi w stan spoczynku, a to za sprawą pewnego Greka i miłości do tego gorącego kraju. Tego wieczoru mieliśmy przyjemność uczestniczyć w jej pożegnalnym koncercie.

W trakcie wyjazdu poznaliśmy 20 układów, wiele nowych piosenek i daliśmy 29 koncertów. Był to bardzo udany wyjazd, który zmotywował nas do dalszej pracy.

Tomasz Zawadzki

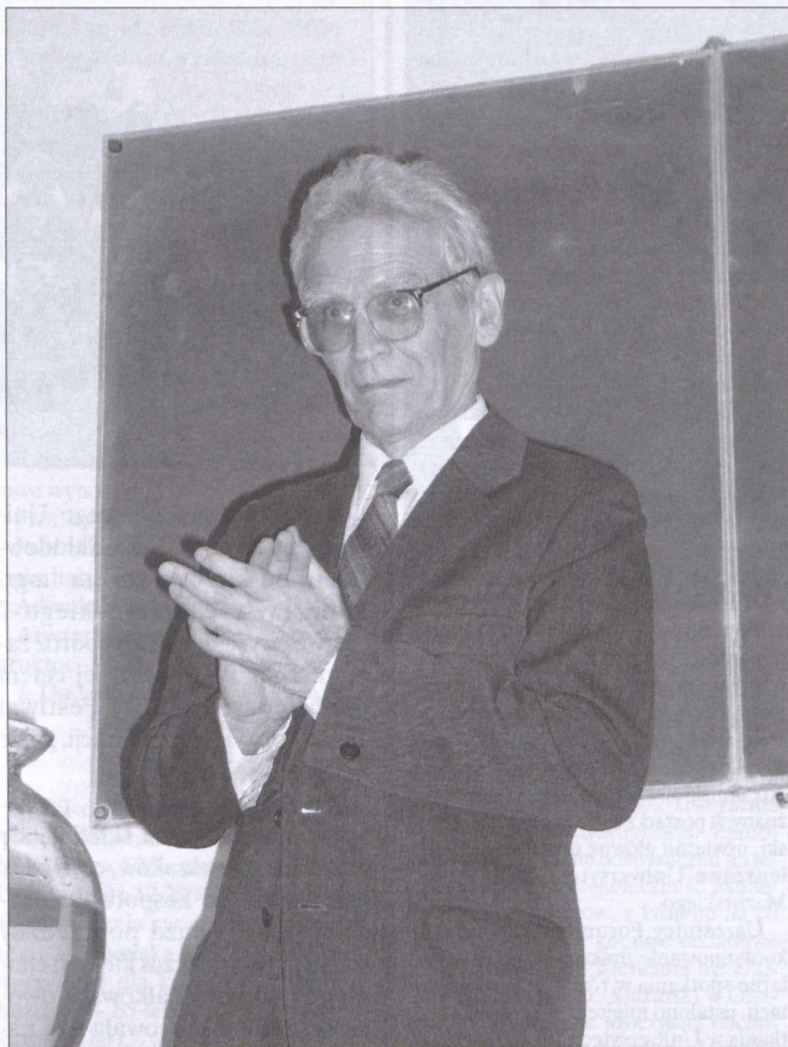
JUBILEUSZ

ŚWIĘTO WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO ORAZ INSTYTUTU ARCHEOLOGII, CZYLI JESZCZE O JUBILEUSZU DOCENTA DOKTORA JANA GURBY

Instytut Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej wraz z całym Wydziałem Humanistycznym 8 czerwca uroczystie obchodził Jubileusz 75-lecia Docenta Doktora Jana Gurby¹, postaci powszechnie znanej i cenionej, od 1948 roku związanej nieprzerwanie z Uniwersytetem. Jan Gurba – znakomity uczony i pedagog, wieloletni kierownik najpierw Zakładu potem Katedry Archeologii (1974-1994), a także dyrektor Biblioteki Głównej UMCS (1970-1974). Kilkakrotnie był prodziekanem, w latach zaś 1987-1990 pełnił funkcję dziekana Wydziału Humanistycznego. Zasiadał w radach programowych licznych instytucji naukowych, muzealnych i w zarządach stowarzyszeń naukowych, bibliofilskich i regionalnych oraz w komitetach redakcyjnych. Wszędzie tam zaskarbiał sobie uznanie, szacunek i przyjaciół.

Wypromował przeszło 100 magistrów oraz kilku doktorów archeologii. Z ogromną pracowitością i pasją naukową dokumentował przeszłość Lubelszczyzny, prowadząc wiele pionierskich badań i wprowadzając do literatury przedmiotu wiedzę o pradziejach tego regionu. Przekłada się to na przeszło 700 publikacji Jego autorstwa

Aula Wydziału Humanistycznego skupiła imponująco liczne grono przyjaciół, sympatyków i uczniów Jubilata, przybyłych na tę uroczystość z całego kraju, a także z zagranicy. Ludzi różnych profesji, m.in. archeologów, historyków, przyrodników oraz pasjonatów – bibliofilów, kolekcjonerów, regionalistów, czyli wszystkich, którzy mieli szczęście spotkać Jubilata nie tylko na swojej zawodowej ścieżce. Sylwetkę Jana Gurby pięknie nakreślił zebrany prof. Wiesław Śladkowski, przypominając Jego dokonania zawodowe, osiągnięcia wychowawcze, rozliczne talenty i przymioty osobiste². Podziękowania za wieloletnią pracę dla Uniwersytetu i Wydziału oraz gratulacje złożył w imieniu władz Uniwersytetu prorektor prof. Krzysztof Stępnik, w imieniu zaś Wydziału Humanistycznego – prodziekan, prof. Andrzej Stępnik oraz Dyrektor Instytutu Historii, prof. Henryk Gmiterek. Gratulacje przekazywali goście z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie i Krakowie,

Uniwersytetów Łódzkiego, Rzeszowskiego, Zielonogórskiego, im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie, przedstawicieli placówek muzealnych i konserwatorskich w Lublinie, Chełmie, Zamościu, Biłgoraju, Tomaszowie Lubelskim i Sandomierzu, lubelskich bibliotek, Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego i Fundacji Polsko-Francuskiej im. Du Château. W imieniu lwowskich archeologów wystąpiła prof. Larysa Kruszelnicka z Ukraińskiej Akademii Nauk. Wszyscy ci ludzie, których Jubilata obdarzył i obdarza swoją uwagą, czasem i przyjaźnią, przybyli, aby uhonorować Człowieka wielkiego serca, który swoim życiem zawodowym i lojalnością w przyjaźni za-

skarbił sobie szacunek i powszechne uznanie.

Wyrazy uszanowania i gratulacje nadeszły z Polskiej Akademii Umiejętności, Ukraińskiej Akademii Nauk, Białoruskiej Akademii Nauk, Państwowego Muzeum Archeologicznego, Instytutów Archeologii Uniwersytetów Łódzkiego, Poznańskiego, Toruńskiego i Wrocławskiego, z redakcji czasopism naukowych oraz stowarzyszeń naukowych. Listy gratulacyjne od przyjaciół i instytucji, napływające z różnych krańców świata – od Wysp Kanaryjskich po Australię i od Kanady po Szwajcarię – zaświadczały nie tylko o naukowych i wychowawczych dokonaniach Docenta Jana Gurby, lecz i o

Jego umiejętności pielęgnowania więzi, zadzierzgniętych niekiedy jeszcze we wczesnej młodości.

Wychowawca kolejnych pokoleń archeologów, obecnie już dojrzałych badaczy, z którymi dzielił się swoją ogromną wiedzą i doświadczeniem archeologicznym, nauczał swoich studentów szacunku dla źródeł prahistorycznych, zarażał entuzjazmem zawodowym, lecz co ważniejsze był i jest dla swoich uczniów Autorytetem i wzorcem prawego życia.

My, Jego uczniowie, „orbitowaliśmy” wokół Mistrza, inspirującego nas tak w pracy, jak i we wspólnych rozrywkach. Odbywało się ustawiczne ćwiczenie umysłu na rebusach, kalamburach i zagadkach literackich. W korespondencji, która wówczas obficie krążyła, obowiązywał dowcip i odczytanie. Zwykle informacje dotyczące bieżących wydarzeń zawodowych i towarzyskich szyfrowane były przy użyciu stosownych odniesień literackich, cytatów poetyckich. Odbiorca musiał rozwiązać zagadkę i przesłać odpowiedź w tym samym duchu. A trzeba wiedzieć, że nasz Nauczyciel jest znawcą i wielbicielem m.in. talentu Tadeusza Boya-Żeleńskiego i Józefa Czechowicza. W trakcie zajęć dydaktycznych i w terenie panowała zawsze znakomita atmosfera. Czy można się dziwić, że przy takiej szkole życia, uwadze, jaką zawsze nam poświęcał, Dostojny Jubilata ma tylu admiratorów?

Przyjaciele i uczniowie Docenta Doktora Jana Gurby w uznaniu dla Jego dokonań naukowych, wychowawczych, w podzięk za Jego obecność i niezawodność przygotowali dedykowany Mu tom *Przez pradzieje i wczesne średniowiecze* (red. J. Libera i A. Zakościelna).

Dziękujemy Panu, Drogi Szeffie!

H.T.

¹ 75-lecie urodzin Jana Gurby, WU, nr 3 (109), marzec 2004, s. 27.

² Patrz: W. Śladkowski, *Bene meritum*, (w:) J. Libera, A. Zakościelna (red.), *Przez pradzieje i wczesne średniowiecze. Księga Jubileuszowa na siedemdziesiąte piąte urodziny docenta doktora Jana Gurby*, Lublin 2004, s. 7-14.

Fot. Jerzy Jędrzejczak

NOTATKI Z TULUZY

Słyszac u bramy wjazdowej klakson jakiegoś samochodu, wyglądam na świat z gondoli swojego balkonu. Ciężkie białe obłoki nieśpiesznie przemierzają płaszczyznę nieba, zapowiadając być może kolejną wrzesniową burzę. Parne powietrze nie pozwala normalnie oddychać, nawet ptaki zmęczone upałem pochowały się gdzieś po krzakach. Nasycona zieleni liści rozprasza moją uwagę, przeszkadzając w lekturze pasjonującego artykułu z dziedziny chemii. Leniwe niedzielne popołudnie przypomina mi o niedawno odbytych wakacyjnych wozach, pełnych wrażeń i nie do końca czasem zdefiniowanych emocji. Obrazy kolejnych oglądanych miejsc przesuwają się na taśmie mojej pamięci: każdego dnia inne zabytki, nowe krajobrazy, coraz szybciej mijani ludzie - wszystko to daje uczucie pewnej sytości, pozwala „naładować się” pozytywną energią i zapomnieć na jakiś czas o rutynie codzienności. Czy jednak podczas takiego „maratonu”, zamiast znaleźć, nie gubimy czegoś istotnego? I czy, zwabięni pstrokacizną straganów i zapierającymi dech w piersiach widokami, potrafimy jeszcze zrozumieć i docenić to, co powinno być dla nas najważniejsze?

I oto stoję przed Tobą, Panie, ale nie bardzo rozumiem... dlaczego? Cóż, kościół był otwarty... wszedłem... obejrzałem wszystko dookoła... a potem - zacząłem myśleć o Tobie. Ze zdziwieniem czytam pierwsze słowa tekstu z niepozornej kartki, znalezionej na stoliku kościoła św. Andrzeja w centrum Bajonny. Do kogo są skierowane? Rozglądam się w poszukiwaniu odbiorcy, ale widzę tylko parę Japończyków, namiętnie fotografujących każdy zabytkowy detal i francuską rodzinę, przynaglającą dzieci do wyjścia - zbliża się południe, czas na posiłek.

Popołudniowe słońce wita mnie w Biarritz, ekskluzywnym kurorcie oddalonym o 8 km od Bajonny, słynącym z pięknych plaż i wymarzonych warunków do surfingu. Na rozżarzonym piasku plaży miejskiej głowa przy głowie leżą ciała różnej barwy, lśniąca od olejków, przyciągające wzrok całą gamą kolorowych kostiumów. Francuzi na wakacjach, rozkoszujący się słońcem i morską bryzą, godnie zażywają kąpeli słonecznej, aby potem, w cieniu parasoli okolicznych

MODLITWA WĘDROWCA

restauracji, wymienić poglądy na temat mijającego dnia albo przepacerować się wraz z rodziną nadmorską promenadą. Fiołkoworóżowe o zachodzie słońca klify promenady ciągną się na zachód aż do *Rocher de la Vierge* (Skały Dziewicy), wysepki połączonej mostem ze stałym lądem, na szczycie której króluje biała figura NMP z Dzieciątkiem. Pod figurą rozłożyli swoje kramy miejscowi artyści, kusząc potencjalnych nabywców kiczowatymi marinami i szkicami hiszpańskiej korridy.

*A więc cóż może znaczyć ta wizyta? Być może nic. Po prostu posiedzę parę minut przed Tobą, skoro mam trochę czasu, skoro jestem wędrowcem. Słowa przeczytane w półmroku bajońskiej kaplicy nie dają o sobie zapomnieć. Zwłaszcza że czasu wcale nie tak wiele, aby dotrzeć do ściany gigantycznego skalnego amfiteatru, z którego kaskadą kropli, rozbijając się o skalne bloki, spływa źródłany wódospad. To *Cirque de Gavarnie*, najbardziej chyba spektakularna atrakcja Pirenejów, olbrzymia nisza skalna położona na wysokości 1500 m n.p.m., przy samej granicy z Hiszpanią. Godzinny szlak, prowadzący od parkingu do wdzięcznie położonej u stóp amfiteatru kawiarni, jest gwarny jak nadmorska promenada. Rodziny z dziećmi i psami, „rasowi” turyści objuczeni plecakami, starsi państwo z laseczkami, wreszcie konie i osły wiozące na swych grzbietach tych, którym zabrakło odwagi na samodzielne pokonanie tej trasy, cały ten korowód nie kojarzy mi się niestety z nieskalnym pięknem natury. Na szczęście alejka z pamiątkowymi świstakami, wydającymi co parę sekund przeraźliwe odgłosy, i modnymi w tym sezonie pasiastymi pelerynami, dawno została już za nami. Mimo że w tłumie innych zwiedzających, zachwycając się majestatycznym widokiem i potykając się o wystające kamienie, z uporem wspinałem się aż do samej ściany i nieśmiało dotykałem wilgotnej powierzchni, żeby poczuć potęgę tego skalnego cudu.*

52 km na południe od *Cirque de Gavarnie* leży Lourdes - niepozorne jeszcze w XIX w. miasteczko, nieopodal którego w 1858 roku w niewielkiej grotcie 14-letnia Bernadetta So-

ubirous ujrzała po raz pierwszy Matkę Boską. Obecnie Lourdes to jedno z największych sanktuariów maryjnych na świecie, odwiedzane co roku przez 5 milionów wiernych, wśród których prawie połowę stanowią pielgrzymi spoza Francji, w większości ludzie starsi i chorzy, szukający ostatniej nadziei w kąpielach cudownych basenów. Na pięć dni przed wizytą Papieża miasto roi się od służb porządkowych, wszędzie widać młodzież w kolorowych chustach, zaczynając się przygotowania do wielkiego dnia. Z nadzieją i zainteresowaniem przekraczam progi powstałej w 1959 roku *Basilique Souterraine St-Pie-X* (Podziemnej Bazyliki św. Piusa X), największej ze świątyń znajdujących się na terenie sanktuarium (200 m długości, 80 m szerokości), mieszczącej ok. 20 tys. wiernych i wg przewodnika Pascala „wyglądającej jak skrzyżowanie stadionu piłkarskiego z podziemnym parkingiem”. Cóż, o upodobaniach estetycznych nie należy podobno dyskutować... Licząc na chwilę zadumy, próbuję znaleźć takie miejsce, w którym choć przez chwilę można by poczuć atmosferę religijnego uniesienia, towarzyszącą temu sanktuarium od ponad stu lat. Wśród niezliczonych sklepów z tandetnymi pamiątkami, tysiocy ludzi bijących się prawie o wolne miejsce przy kawiarnianym stoliku i długich kolumn z wózkami, na których wiezieni są chorzy, podążający do uzdrawiających basenów, nie jest to jednak łatwe. Na szczęście w porę zbaczam na wąską dróżkę, by wspinając się na strome wzgórze, z zaciekawieniem oglądać kolejne stacje Drogi Krzyżowej. *Może jednak nie przyszedłem tutaj na próżno. Może, jeśli Cię poproszę, znowu obudzisz we mnie Twoją obecność...*

W poszukiwaniu miejsc najchętniej odwiedzanych nie tylko przez francuskich turystów, docieram do Carcassonne, średniowiecznego *Cité*, czyli ufortyfikowanego miasta. Podwójne mury z 52 kamiennymi basztami, powstające na przestrzeni wieków za sprawą Gallów, Rzymian, Wizygotów, Maurów i Franków, nie są już niestety autentyczne. Jedyne ich dolne fragmenty pozostały oryginalne, reszta, wraz z charakterystycznymi szpiczastymi dachami, została dodana w

XIX w. przez Viollet-le-Duca. Mimo to co roku przez te największe w Europie miejskie fortyfikacje przewija się ok. 200 tys. zwiedzających, którzy zachwycają się kamiennymi ścianami twierdzy i wąskimi uliczkami podgrodzia. Potężne mury działają na wyobraźnię - nawet tłumy rozkrzyżanych turystów pasują do tego miejsca, pozwalając przenieść się w myślach do XIII-wiecznego Carcassonne, dającego schronienie sekcie katarów.

Wakacje zawsze kojarzą mi się z wędrowaniem, ze zmianą otoczenia, z poszukiwaniem czegoś nowego. I chociaż tak szybko się kończą, co roku podczas moich wędrowek staram się znaleźć i zachować coś dla siebie: porcelanową filiżankę, kamyk na szczęście, wspomnienie zachodu słońca na nadmorskiej wydmie, czy... niepozorną kartkę z poruszającym tekstem modlitwy. *A teraz, Panie, mówię Ci już „do widzenia”, ponieważ jestem wędrowcem, a wędrowiec nigdy nie zostaje długo w jednym miejscu. Nie musimy się jednak rozstawać - ja ruszam na swój szlak, ale Ty, Panie, zawsze możesz mi towarzyszyć, wędrować razem ze mną. Nikt nie musi Cię widzieć, nie zdradzimy nikomu naszej tajemnicy - tylko ja będę wiedział, że zawsze mam Cię przy sobie.*

Niedzielne popołudnie to ostatni dzień mojego urlopu. To też dobra pora na spacer moją ulubioną trasą, zacienioną aleją wzdłuż Garonny, obok elektrowni wodnej *Le Bazacle* i mostu św. Piotra. Tuluza jest teraz pusta, jej mieszkańcy nie wrócili jeszcze z wakacji, można spokojnie podziwiać rozłożyste platany i rozmyślać o minionych dniach. Pamięć podsuwa mi kolorowe obrazy, w głowie mieszają się różne pojęcia: komercja, profesjonalizm, laicyzacja, choć z drugiej strony także rodzina, spokój, wiara w fundamentalne wartości. Czy podczas moich tegorocznych wędrowek zyskałam coś nowego, coś ważnego, coś, na co czekałam cały rok? Podobno każda podróż to oczekiwanie jakiejś zmiany, szukanie czegoś dla siebie, chociaż nie zawsze to, czego szukamy, jest tym, co udaje nam się odnaleźć.

Magdalena Makarska

Na fot. „Serce” Tuluzy - *Place du Capitoul* przed ratuszem.

EX FUNEBRI CHARTA

PROFESOR

Teotyń Rott-Żebrowski

1919-2004

Urodzony w roku 1919 prof. Teotyń Rott-Żebrowski dożył sędziwego wieku i nic nie zdawało się wskazywać, że nagle i prawie niepostrzeżenie – przynajmniej dla przyjaciół – odejdzie do wieczności. Zmarł w Lublinie 10 sierpnia 2004 roku, spoczął na cmentarzu przy ul. Lipowej. Pozostawił żonę Krystynę i syna Krzysztofa.

Śmierć osoby z bliskiego otoczenia skłania zawsze do refleksji, jakim człowiekiem był Zmarły i jakim pozostanie w pamięci znajomych, współpracowników i przyjaciół. Taka refleksja towarzyszy również i mnie nie tylko przy pisaniu tego wspomnienia.

Z Teotyńem Rottem-Żebrowskim zetknąłem się po raz pierwszy w roku 1966, kiedy był jeszcze magistrem, ale pracował już na rusycystyce UMCS. Przybył tu wtedy z Kalisza, gdzie był nauczycielem Studium Nauczycielskiego. W Lublinie poszukiwał dodatkowego zajęcia – właśnie też w Studium Nauczycielskim, gdzie wówczas kierowałem filologią rosyjską. Kierunek ten odczuwał brak wykwalifikowanej kadry i dlatego nowy pracownik z doświadczeniem dydaktycznym, pełnymi kwalifikacjami (studia filologiczne ukończył zaocznie na Uniwersytecie Wrocławskim) i dobrą znajomością języka rosyjskiego był z zadowoleniem przyjęty na godziny zlecone. Tak zaczęła się nasza znajomość i współpraca, która zgodnie trwała ponad trzydzieści lat.

Koledze Teotyńowi (w życiu prywatnym używał imienia Tomek) zawdzięczam zasadniczy przełom na drodze mojej działalności zawodowej. On to właśnie zaagitował mnie do przeniesienia się do pracy na rusycystyce UMCS (tu były wówczas jeszcze większe braki kadrowe niż w II Studium Nauczycielskim w Lublinie), co dokonało się w październiku 1967 roku. Tomek Żebrowski życzliwie wprowadzał mnie w tajniki pracy w nowym środowisku i zatroszczył się wcześniej o skontaktowanie mnie z przyszłym promotorem mojej pracy doktorskiej (sam zaś był wówczas przed obroną swojego doktoratu). Owym promotorem okazał się prof. Ryszard Łużny, pracownik Uniwersytetu Jagiellońskiego (później również KUL), który dojeżdżał wtedy na UMCS na wykłady z historii literatury rosyjskiej. Ten niezwykle ważny w moim rozwoju naukowym kontakt z wybitnym krakowskim sławistą zawdzięczam właśnie Koledze Żebrowskiemu.

Nie chcę wypowiadać się w swoim wspomnieniu o naukowych dokonaniach prof. Rotta-Żebrowskiego, gdyż w pracy naukowej zajmowaliśmy się różnymi i odległymi od siebie dyscyplinami filologicznymi. Jego pasją było badanie języka najstarszych zażytków piśmiennictwa staroruskiego (na tym polu był znanym specjalistą), moje zaś zainteresowania poszły w kierunku literaturoznawstwa. Zasoby swoich twórczych zdolności prof. Rott-Żebrowski wykorzystywał głównie w działalności dydaktycznej. Większość jego publikacji książkowych stanowiły podręczniki do nauczania historii rosyjskiego języka literackiego, gramatyki historycznej języka rosyjskiego i białoruskiego oraz historii pisma ruskiego. Na tych podręcznikach, będących nadal w użyciu, kształciło swoją znajomość historii języków wschodniosłowiańskich (rosyjskiego i białoruskiego) wiele roczników studentów sławistyki UMCS i KUL (na tej drugiej uczelni prof. Rott-Żebrowski też prowadził zajęcia dydaktyczne przez kilka lat).

W życiu prywatnym Tomek Żebrowski był człowiekiem bardzo towarzyskim, bezkonfliktowym, uczynnym i koleżeńskim. Pochodził rodem z Kresów, urodził się w Hermanowiczach na Wileńszczyźnie, po roku 1945 repatriował się do Polski, wcześniej był na froncie w szeregach Armii Czerwonej. Jego udział w wojnie z Niemcami zakończył się inwalidztwem. Rodzinne Kresy pozostały na trwałe w jego pamięci, lubił je wspominać, gawędzić o tamtych ludziach i czasach. Do końca życia pozostało też w nim coś ze specyficznej kresowej obyczajowości, co nadawało swoisty urok towarzyskim kontaktom z nim. Owo zapatrzenie w przeszłość, które charakteryzowało Profesora, nie ograniczało się tylko do opowieści towarzyskich. W skrytości prof. Rott-Żebrowski pisał okraszone humorem gawędy, osnute na swoich wspomnieniach o dzieciństwie, młodości, przebytej drodze życiowej, o absurdach PRL-owskiej rzeczywistości. Swoich gawęd nigdzie nie publikował, ich zbiór liczy czterdzieści trzy krótkie opowieści biograficzno-wspomnieniowe pod ogólnym tytułem „Przy samowarze” (zbiór ten ukończony został już w roku 1987). Ukazują one inną stronę osobowości prof. Rotta-Żebrowskiego – bogatszą i barwniejszą. Niechaj i one wraz z wieloletnim dorobkiem naukowym i dydaktycznym stanowią dodatkowy rys do portretu Profesora. On zaś jak

najdłużej niech pozostanie w naszej pamięci jako pracownik oddany swojej Uczelni, jako człowiek prawy, profesjonalny, oddany rodzinie i przyjazny ludziom. Cześć jego pamięci!

Jan Orłowski

10 sierpnia 2004 roku zmarł emerytowany profesor UMCS dr hab. Teotyń Rott-Żebrowski, długoletni pracownik Instytutu Filologii Słowiańskiej, znany sławista, nauczyciel i opiekun naukowy wielu roczników rusycystów.

Prof. dr hab. Teotyń Rott-Żebrowski urodził się 18 grudnia 1919 r. w Hermanowiczach na Wileńszczyźnie. Rozpoczął w roku 1940 pracę w charakterze nauczyciela przerwana II wojną światową. W latach 1944–45 – żołnierz frontowy, ciężko ranny został zdemobilizowany w kwietniu 1945 r.

W sierpniu 1945 jako repatriant zamieszkał w Polsce i kontynuował pracę nauczyciela języka rosyjskiego w Orpiszowie i Krotoszynie.

W roku 1954 rozpoczął studia na Uniwersytecie Wrocławskim, które

ukończył w roku 1959, uzyskując tytuł magistra filologii rosyjskiej. Od września 1962 do sierpnia 1965 roku był zatrudniony na stanowisku pracownika naukowo-dydaktycznego w Studium Nauczycielskim w Kaliszu.

Do Lublina przeniósł się w 1965 roku, aby zasilić kadrę funkcjonującego zaledwie 2 lata Zakładu Filologii Rosyjskiej UMCS. Należał więc Pan Profesor do grona najstarszych pracowników obecnego Instytutu Filologii Słowiańskiej. Z UMCS związana jest jego kariera naukowa i działalność dydaktyczna: tutaj pracował kolejno na stanowiskach: starszego asystenta (1965–67), adiunkta (1967–75), docenta (1975–89) i wreszcie profesora UMCS. W roku 1990 przeszedł na emeryturę, ale przez kilka następnych lat wspomagał Instytut swoją wiedzą i doświadczeniem prowadząc seminaria magisterskie i wykłady monograficzne.

Przedmiotem wieloletnich badań naukowych Profesora były problemy historii języka rosyjskiego, którym początek dała przygotowana pod kierunkiem naukowego prof. dr hab. L. Ossowskiego rozprawa doktorska *Język Sudiebni-ka Iwana III z 1497 roku*, na podstawie

której 11 kwietnia 1967 roku nadano T. Rott-Zebrowskiemu tytuł doktora nauk humanistycznych. Nominację na doktora habilitowanego uzyskał w czerwcu 1975 r. na podstawie opublikowanej rok wcześniej rozprawy habilitacyjnej *Pismo i fonetyka Izbornika Światostawa z 1076 roku na tle pisma i fonetyki zabytków ruskich XI w. i kanonu starosłowiańskiego*.

Prof. dr hab. Teotyń Rott-Zebrowski był autorem wielu publikacji naukowych: monografii: *Kijewskij Missal. Lingwistyczne issledowanie* (1981); *Kirillowskaja czast' Rejmskiego ewangelija. Lingwistyczne issledowanie* (1985), artykułów naukowych zamieszczonych w czasopismach krajowych i zagranicznych, przynoszących rezultaty badań nad językiem zabytków piśmiennictwa ruskiego: *Ewangeliarza Ostromira, Izbornika Światostawa z 1076 r., Sudieb-nika Iwana III z 1497 r.*, pozwalających uczonemu określić swój stosunek do problemu pochodzenia rosyjskiego języka literackiego; studiów porównawczych dotyczących fonetyki rosyjskiej i polskiej, zapożyczeń z greki funkcjonujących w języku rosyjskim i polskim, charakterystyki najstarszych cech głosowych języka ukraińskiego; rozważań poświęconych alfabelowi glogolickiemu.

Nie mniej ważną od działalności naukowej była dla Profesora działalność dydaktyczna. Dlatego oprócz publikacji naukowych znajdujemy w jego dorobku wiele pozycji o charakterze dydaktycznym: podręczniki, skrypty, zbiory ćwiczeń, przewodniki metodyczne dla studentów. Wystarczy tu wymienić niektóre z nich, np.: *Gramatyka historyczna języka rosyjskiego z ćwiczeniami* (1982), *Historia rosyjskiego języka literackiego* (1984), *Gramatyka języka starosłowiańskiego z ćwiczeniami dla rusycystów* (1986), *Historia pisma ruskiego* (1987), *Gramatyka historyczna języka białoruskiego: minimum grammatyczne* (cz. I 1991, cz. II 1992); *Elementarna gramatyka języka greckiego* (1990).

Prowadzone przez Profesora wykłady i seminarium magisterskie z językoznawstwa historycznego cieszyły się dużą popularnością; pod jego kierunkiem powstały liczne prace magisterskie i kilka doktorskich.

Należy wspomnieć, że prof. dr hab. Teotyń Rott-Zebrowski w latach 1973–74 i 1976–81 kierował Zakładem Języka Rosyjskiego, a w latach 1976–81 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Rosyjskiej.

Za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne został uhonorowany wieloma nagrodami i wyróżnieniami: trzykrotnie otrzymał Nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, wielokrotnie Nagrodę Rektora UMCS, a także Medal Edukacji Narodowej, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

13 sierpnia na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie grono przyjaciół, kolegów, współpracowników, byłych studentów pożegnało prof. dr hab. Teotyń Rott-Zebrowskiego, wspaniałego uczonego i prawego, szanowanego człowieka.

Barbara Perczyńska

EX FUNEBRI CHARTA

DOKTOR Jadwiga Wyzińska-Ludian

Zginęła tragicznie 16 lipca w wypadku samochodowym. Nasza Przyjaciółka i Koleżanka – Jadzia Wyzińska-Ludian, doktor nauk ekonomicznych, adiunkt Wydziału Ekonomicznego UMCS.

Żyła zaledwie 45 lat, ale żyła pracowicie i pięknie.

Każda śmierć jest ogromnym ciosem zwłaszcza dla najbliższej rodziny i przyjaciół, ale jakże jest okrutną – gdy nagle zabiera spośród grona żywych osobę młodą, zdrową, szczęśliwą, w pełni sił twórczych, planów zawodowych i osobistych.

Jadzia znakomicie łączyła swoje zainteresowania i sukcesy naukowe z obowiązkami wspaniałej Żony, Matki i Córki.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, systematycznie i wydatnie wzbogacała swój dorobek badawczy, uczestnicząc między innymi w wielu prestiżowych konferencjach naukowych, na których wygłaszała inspirujące badawczo referaty. Również tragicznego dnia wracała z ważnej ogólnopolskiej konferencji naukowej we Wrocławiu.

Była świetnym dydaktykiem, wyróżniającym się nie tylko rozległą, profesjonalną wiedzą, ale i życzliwością okazywaną studentom, przez których była powszechnie lubiana i szanowana.

Ale zawodowe pasje i plany naukowe to była tylko jedna i to wcale nie najważniejsza sfera Jej aktywności. Najważniejsza była dla Niej rodzina – dobry, kochający mąż Staszek i wspaniała, 16-letnia córka Ola – Jej chluba i największy skarb. Jakże Jadzia cieszyła się

z pięknego, nowego domu, w którym niedawno zamieszkali razem, ileż trudu i fizycznego wysiłku kosztowała Ją i Jej Męża jego budowa i urządzenie; był to dom jakże przyjazny, otwarty, pełen życzliwości, ciepła i miłości.

Wiadomość o nagłej śmierci Jadzi była szokiem nie tylko dla Jej rodziny, ale i dla nas, Jej przyjaciółek; przyjęłyśmy tę smutną wieść z wielkim bólem i płaczem. Wraz z Jej najbliższymi oraz jakże tłumnie przybyłymi na pogrzeb znajomymi i kolegami modliłyśmy się za spokój duszy Drogiej i Kochanej Jadzi. Ale żadna z nas nie była w stanie, nie czuła się na tyle silna, by móc tam, przy trumnie, wprost pożegnać Ją serdecznymi słowami.

Dziś to czynimy, dziś Cię żegnamy nasza Kochana, Dobra Jadziu; będziemy pamiętać o Tobie w codziennych modlitwach, czując Twoją bliskość i obecność duchową.

Przy Twoim grobie, płacząc razem z osieroconą przez Ciebie córką Olą, przyciskałyśmy Ją do serca z wielkim bólem, przyrzekając równocześnie pomagać Jej tu na ziemi; wprawdzie nie zastąpimy Jej Mamy, ale będziemy Ją wspierać i może na nas zawsze liczyć. To Ci dziś Jadziu obiecujemy, to Ci jesteśmy winne w imię naszej przyjaźni.

Kochałyśmy Cię Jadziu, byłaś uczciwym, dobrym człowiekiem, otwartym i życzliwym dla ludzi, chętnym zawsze do pomocy, wnoszącym tyle radości i humoru do naszych spotkań i rozmów.

Spoczywaj w pokoju po pięknie i szlachetnie spędzonym życiu, niech Ci ziemia lekka będzie.

Serdeczna, dobra pamięć o Tobie na długo pozostanie w naszych sercach.

– w imieniu przyjaciółek i koleżanek z Instytutu Zarządzania i Marketingu UMCS

Ała Pomorska

POŻEGNANIE KOLEŻANKI

Byłaś pełna życia, kochałaś je szczerze, miałaś tyle planów, ambitnych zamierzeń.

I wszystko by wyszło, jak dotąd bywało, gdyby nie ta chwila, której się nie znało.

Innym też dawałaś, optymizm, otuchę, zawsze niosąc pomoc, byłaś dobrym duchem.

Zapisałaś w księdze życia tylko część rozdziałów, mogło być ich więcej, wszystko śmierć przerwała.

Bóg miał inne plany, Jego wszak się liczą, musimy to przyjąć, z bólem i goryczą.

Wiemy o tym dobrze, trudno się nie zgodzić, każdy musi umrzeć, który się urodził.

Lecz kiedy to przyjdzie, zwłaszcza niespodzianie, to wtedy pytamy, dlaczego już, Panie?

Dręczą nas pytania, ciężko pojąć wszystko, dlaczego to Ona ?, dlaczego tak szybko?

Tylko Bóg zna prawdę, czemu odejść mamy, i pewnie nam powie, gdy się z Nim spotkamy.

Żegnamy Cię Jadziu, w bólu i rozpacz, z nadzieją spotkania, w „Niebiańskim Pałacu”.

A póki żyjemy, wędrując po ziemi, w sercu i pamięci mieć Ciebie będziemy.

Grzegorz Rybicki

EX FUNEBRI CHARTA

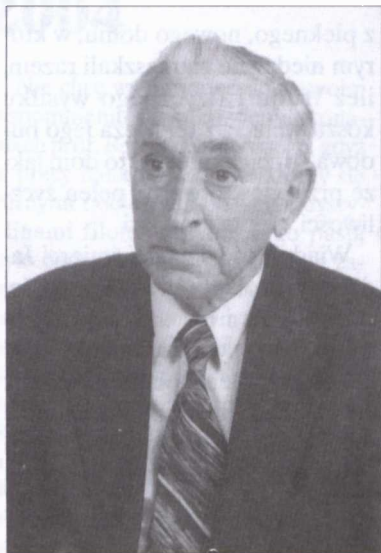
PROFESOR WACŁAW GRZYBOWSKI

20 sierpnia 2004 r. zmarł emerytowany profesor Wydziału Ekonomicznego naszego Uniwersytetu Waclaw Grzybowski.

Profesor Waclaw Grzybowski urodził się 18 sierpnia 1929 roku w Stobnicy. Odwołuję się do tego faktu z dwóch powodów. Po pierwsze, aby wskazać, że jego młodość i okres nauki przypadły na trudne lata wojny i również niełatwe, bezpośrednio po niej. Szkołę powszechną ukończył bowiem w 1942 r., a maturę uzyskał w 1950 r. w I Liceum Męskim im. Bolesława Chrobrego w Piotrkowie Trybunalskim. W rozmowach w gronie bliskich sobie osób Profesor często wracał wspomnieniami do miejsca urodzenia. I to jest drugi powód, godny podkreślenia. Nie oderwał się od swoich korzeni, był zawsze silnie związany emocjonalnie, i nie tylko, z ziemią piotrkowską. Ten patriotyzm Profesora pragnę zresztą przywołać także z wykorzystaniem innego przykładu. W okresie, gdy wielu Polaków uciekało się do „emigracji wewnętrznej”, prof. Grzybowski dał się poznać swoim bliskim współpracownikom jako znawca historii okresu świetności Polski. Można było prowadzić z Nim długie dyskusje, w których imponował znajomością faktów historycznych, umiejętnością ich interpretacji i głębokością sądów.

Studia wyższe rozpoczął w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Łodzi, skąd po roku przeniósł się do Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie, którą ukończył w 1958 r. Na tej uczelni uzyskał stopnie naukowe: doktora nauk ekonomicznych w 1965 r. i w trzy lata później doktora habilitowanego, za pracę poświęconą nowatorskiej w tamtym okresie problematyce zatytułowaną *Niepewność i ryzyko w gospodarce planowej*.

Z Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej Lublinie prof. Waclaw Grzybowski związał się od pierwszych lat jego istnienia i pracował na nim aż do przejścia na

emeryturę przed pięcioma laty. Należał niewątpliwie do grona kilku profesorów, którzy zbudowali pozycję i decydowali o rozwoju Wydziału przez ponad 30 lat. Nie tylko przez pełnione funkcje, ale także przez swą osobowość i aktywność wywierał silny wpływ w tym zakresie. Jego Osoba w lubelskim środowisku naukowym trwale kojarzyła się z ekonomią. Kierował przez prawie trzy dziesięciolecia własnym zakładem oraz przez 18 lat Instytutem Ekonomii. Jednostką, która przez te lata przechodziła różne przekształcenia i modyfikacje swojej nazwy, ale zawsze skupiała pracowników zajmujących się w pracy dydaktycznej i naukowej problematyką teorii ekonomii i mechanizmów funkcjonowania gospodarki narodowej. Gdy do czekał się na początku lat 1990. grona samodzielnych współpracowników, wychowanków oraz osób, których rozwój naukowy wspierał, poparł ideę wyodrębnienia w Instytucie zakładów problemowych, stwarzając im szansę dalszego rozwoju. W latach 1987–1990 prof. Waclaw Grzybowski pełnił funkcję prodziekana Wydziału Ekonomicznego ds. naukowych.

Przez kilka ostatnich lat prof. Grzybowski związany był z Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji w Zamościu, gdzie pełnił funkcję kierownika Katedry Nauk Ekonomicznych, mając pod opieką liczny zespół pracow-

ników i szeroki zakres zadań dydaktycznych.

Zainteresowania naukowe prof. Waclawa Grzybowskiego koncentrowały się wokół problematyki działania przedsiębiorstwa w warunkach gry rynkowej oraz sytuacjach zagrożenia ryzykiem. Jego dorobek naukowy jako autora bądź współautora obejmuje 50 rozpraw i monografii, ponad 50 artykułów w specjalistycznych czasopismach naukowych, referaty, komunikaty i wiele innych publikacji. Był kierownikiem 13 realizowanych zespołowo projektów naukowo-badawczych zleczanych przez centralne instytucje państwowe. Współpracował w ich realizacji z Państwową Komisją Cen, Urzędem Cen, Ministerstwem Finansów oraz współrealizującymi te projekty środowiskami naukowymi Uniwersytetu Warszawskiego i Łódzkiego.

Profesor Waclaw Grzybowski ma ogromne zasługi w rozwoju kadry naukowej ekonomistów w środowisku lubelskim. Ciągłe jest tym, który wypromował najwięcej doktorów: pod Jego kierunkiem powstało 19 rozpraw doktorskich przygotowanych zarówno przez pracowników naukowych, jak i praktyków życia gospodarczego. Jest rzeczą oczywistą, że gdy ktoś przez parę dziesięcioleci uczestniczy aktywnie w życiu środowiska naukowego, to jego wkładu w rozwój tej społeczności nie można odnosić tylko do osób bezpośrednio wypromowanych. A prof. Waclaw Grzybowski nie był osobą, która milczała w trakcie posiedzeń Rady Wydziału czy dyskusji prowadzonych w innych gremiach. Jego głos był słyszalny, a opinie z uwagą wysłuchiwane. Znaczenie tego ostatniego zdania rozumieją szczególnie dobrze ci, którzy mieli okazję współpracować z Nim przez te lata.

Bardzo długa jest lista wypromowanych przez prof. Waclawa Grzybowskiego magistrów i licencjatów. Z pełnym uzasadnieniem tego słowa można wskazać, że „rzesza” bez mała tysiąca adeptów ekonomii zasilila na przestrzeni ponad trzydziestu lat prowadzenia przez Profesora seminariów przedsiębiorstwa i

instytucje Polski Południowo-Wschodniej, ale nie tylko tego regionu kraju. Wielu z nich wspięło się wysoko w swojej karierze zawodowej i myślę, że z wdzięcznością wspominają swego promotora.

Próbując wartościować wpływ Profesora na rozwój kadry naukowej i kształcenie ekonomistów oraz, szerzej, kierowanie przez Niego sporym zespołem ludzi, nie można się ograniczyć do statystyki, do suchych liczb. Opiekun czy przełożony ma duży wpływ na kształtowanie osobowości i sposobów zachowań swoich współpracowników i uczniów. Podejście prof. Grzybowskiego w tym zakresie można ująć w sposób następujący: pragmatyzm w formułowaniu problemów naukowych, a jednocześnie ich rozwiązywaniu, również tych życiowych, udzielanie pomocy, ale zarazem pozostawianie swobody i dużego zakresu samodzielności. Myślę, że to podejście do współpracowników i podopiecznych było wyrazem ducha przedsiębiorczości, którego wyznawcą, również na gruncie naukowym, był Profesor.

Działalność dydaktyczna prof. Waclawa Grzybowskiego to lata pracy początkowo w Szkole Głównej Planowania i Statystyki, później przez ponad trzy dziesięciolecia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, a ostatnio także w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Zamościu. Prowadził wykłady przede wszystkim z ekonomii, ale także teorii pieniądza i teorii ryzyka oraz seminaria magisterskie. Profesor był także autorem i współautorem 10 podręczników i skryptów, stanowiących niekiedy latami podstawę wiedzy dla wielu roczników studentów.

Wyrażam przekonanie, że osoba Profesora, człowieka o znacznych zasługach dla rozwoju Wydziału Ekonomicznego, na długo pozostanie w życzliwej pamięci jego pracowników.

Jerzy Węclawski

BIBLIOTEKA • BIBLIOGRAFIA • KSIĄŻKI

6 maja 2004 r. Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej UMCS zorganizował, po raz kolejny, wykład otwarty dla miłośników książki. Tym razem zaproszonym gościem była prof. dr hab. Anna Migoń-Żbikowska z Instytutu Informatyki Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Pani Profesor jest cenionym badaczem historii książki w okresie oświecenia. Tej problematyce poświęciła m.in. trzy swoje książki: „Książka naukowa w kulturze polskiego oświecenia”. Warszawa 1977, „Dzieje książki i jej funkcji społecznej. Wiek XVIII”. Wrocław 1987, „Książka naukowa w kulturze polskiego oświecenia”. Warszawa 1989. W kręgu jej zainteresowań naukowych znajduje się naukoznawstwo oraz teoria i historia nauki o książce.

NOWE KIERUNKI BADANIA HISTORII BIBLIOGRAFII

Bardzo ważnym nurtem badawczym prof. dr hab. Anny Migoń-Żbikowskiej jest bibliografia. Z tego zakresu ogłosiła m.in. takie publikacje, jak: *Bibliografie bibliologiczne i bibliotekoznawcze. Rozwój i stan obecny*. „Studia o Książce” T. 10: 1980 s. 3-38, *Gdańscy bibliografowie doby Oświecenia „Libri Gedanenses”* 1995/1996 s. 32-43, *Bibliografia regionalna – tradycje i perspektywy*. W: *Narodowe i regionalne serwisy bibliograficzne*. Warszawa 1999 s. 7-17, *U początków bibliografii czasopism: Christiana Junckera Schediasma historicum de ephemeridibus sive diariis eruditionum (1692)*. „Roczniki Biblioteczne” 2002 s. 63-77.

Sprawy bibliografii były przedmiotem wykładu wygłoszonego w naszym Instytucie. Wprawdzie bibliografię utożsamia się najczęściej ze spisem literatury i postrzega się jako żmudną, monotonną i drobiazgową umiejętność praktyczną, nie mającą ciekawych problemów badawczych, to jednak referat prof. dr hab. Anny Migoń-Żbikowskiej „Badania nad historią bibliografii” spotkał się z dużym zainteresowaniem. W sali 105 w budynku Wydziału Humanistycznego, gdzie odbył się wykład, zgromadzili się obok pracowników Instytutu i liczne grono studentów także przedstawiciele lubelskich bibliotek.

Autorka poruszyła w swoim wystąpieniu kilka istotnych problemów dotyczących dziejów bibliografii. Starła się określić miejsce badań nad historią bibliografii w współczesnym świecie. Zaprezentowała nowe, światowe tendencje w badaniach dziejów bibliografii. Próbowała też odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób te nowe trendy badawcze można zastosować do poznania historii bibliografii w czasach staropolskich?

Omawiając pierwsze zagadnienie referentka zwróciła uwagę na trwający kryzys w zakresie bibliografii. Tematyka bibliograficzna jest

obecnie rzadko podejmowana przez badaczy. Niewiele powstaje także prac magisterskich z tego zakresu. Obserwowane zjawisko ma zasięg ogólnosiwiatowy i dotyczy całej nauki o bibliografii, ale jeszcze bardziej potęguje się w przypadku historii bibliografii, która przeżywa największe trudności. Intensywność badań nie jest jednakowo osłabiona w poszczególnych krajach. W Rosji w miarę dobrze rozwija się teoria bibliografii i metodyka bibliograficzna, ale kryzys przeżywa historia bibliografii. W Niemczech i we Włoszech badania nad dziejami bibliografii są w dalszym ciągu prowadzone.

Pomimo trwającego regresu teoretycy bibliografii podkreślali i nadal podkreślają wartość badań nad historią bibliografii. Ta część nauki o bibliografii jest ważna nie tylko dla samych bibliografów. Zajmują się nią także naukowcy, historycy nauki oraz przedstawiciele wielu dyscyplin szczegółowych. Historia bibliografii pokazuje rozwój bibliografii na przestrzeni wieków, a zarazem dostarcza wzorców ułatwiających organizację i metodykę współczesnej bibliografii. Wzbogaca ona obraz dziejów kultury i nauki. Wiedza o historii bibliografii może pełnić także funkcję patriotyczno-wychowawczą.

Chociaż środowisko bibliografów nie kwestionuje konieczności uprawiania historii bibliografii, to jednak, jak mówiła autorka, w literaturze naukowej wskazuje się na potrzebę weryfikacji dotychczasowych badań i objęcia nimi nowych obszarów problemowych, do których zalicza się:

- metodę biograficzną – koncentrującą się wokół osoby bibliografa – jej celem jest badanie kwestii wpływających na jakość, poziom i charakter działań bibliograficznych bibliografa; zajmuje się wpływem nauczycieli, wychowawców na bibliografa; bada związki ludzi z instytu-

cjami, z innymi bibliografami oraz różne formy aktywności naukowej bibliografów;

- warsztat pracy bibliografa – przedmiotem poznania powinny być cele bibliografów, wzory i modele do jakich dostosowywali swoje dzieła, heurystyka i technika prac bibliograficznych;

- rezultat pracy bibliografa – samo dzieło (bibliografia) – analizuje się metodę opracowania (kryteria doboru materiału, zakres, zasięgi, opis, układ, aparat pomocniczy, forma piśmiennicza) i ukształtowanie edytorsko-typograficzne;

- losy wytworów bibliograficznych – ustala się losy wydawnicze, rezonans i wpływ danego dzieła bibliograficznego na inne prace;

- rozwój myśli teoretycznej, stosunek bibliografów do bibliografii i bibliologii;

- status bibliografów jako uczonych;

- edukacja bibliograficzna adresowana do środowisk nieprofesjonalnych – ma odpowiedzieć na pytanie, jak w różnych systemach edukacyjnych kształcono umiejętność uczniów i studentów posługiwania się narzędziami bibliograficznymi i tworzenia spisów bibliograficznych?

Tak szeroko zakrojonym badaniom towarzyszy zmiana bazy źródłowej. Źródła bibliograficzne nie są obecnie ograniczane jedynie do spisów, będących zasadniczym przedmiotem dotychczasowych badań, lecz rozszerza się je na wszelkie formy informacji bibliograficznej, nawet takie jak: prototypy i pierwociny bibliografii, cytaty bibliograficzne, bibliografia załącznikowa, katalogi biblioteczne.

Orędownikiem tak rozległych badań jest bibliograf rosyjski Borys A. Semenovker. Wprowadził on pojęcie „tekstologii bibliograficznej”, której zadaniem jest analiza tekstu bibliograficznego oraz badanie dzieł pod kątem wyposażenia bibliograficznego.

W fachowej literaturze rosyjskiej pojawiły się w ostatnich latach także dwa inne terminy, poszerzające spektrum badań historii bibliografii, tj.: „kultura bibliograficzna” i „wiedza bibliograficzna”. Celem kultury bibliograficznej jest poznanie środowiska twórców i odbiorców bibliografii. Dąży ona do określenia poziomu rozwoju bibliograficznego społeczeństwa. Z kolei wiedza bibliograficzna, w myśl twórcy tego pojęcia Valerija A. Fokeeva, jest to utrwalony w świadomości człowieka obraz świata tekstów. Wiedza bibliograficzna pomaga człowiekowi zapanować nad kulturą książki i słu-

ży do zachowania informacji o tekstach i ich zasobach.

Włoski historyk bibliografii Luigi Balsamo w swojej pracy *Bibliography. History of a tradition* (Berkeley, 1990) użył pojęcia „kanon bibliograficzny”, rozumiany jako narzędzie służące do wyłonienia dzieł najważniejszych dla poszczególnych epok. Zdaniem L. Balsamo trzeba sięgać do dawnych bibliografii, aby poznać zasób bibliografii najistotniejszych i uzyskać dzięki nim odbicie części dorobku kultury umysłowej.

Przedstawiając nowe kierunki w badaniach dziejów bibliografii na świecie, prof. dr hab. Anna Migoń-Żbikowska wskazała na konieczność przewartościowania historii bibliografii okresu staropolskiego. Zdaniem referentki niezbędne są badania w zakresie kształtowania się poziomu metody i kultury bibliograficznej w dawnej Polsce. Istnieje potrzeba badań wiedzy bibliograficznej o dorobku polskich pisarzy. Bardzo dużo spisów nie doczekało się dotychczas gruntownych studiów. Monograficznego opracowania wymaga m.in. jeden z najwybitniejszych bibliografów polskiego Oświecenia Jan Daniel Janocki. Badaniami powinny być objęte także inwentarze i katalogi biblioteczne oraz bibliograficzne wyposażenie dzieł piśmienniczych.

W konkluzji swojego wystąpienia autorka przedstawiła najważniejsze problemy badawcze, którymi powinni zająć się historycy bibliografii czasów staropolskich. Wśród nich znalazły się następujące postulaty: skorygowanie periodyzacji dziejów bibliografii polskiej z periodyzacją bibliografii powszechnej; przesiedzenie powiązań bibliografii polskiej z bibliografią światową, uchwycenie obustronnych zależności między teorią i praktyką bibliograficzną polską i światową; odzwierciedlenie polskiej produkcji wydawniczej w bibliografiach obcych; poszerzenie spektrum źródeł (na przebadanie zasługuje historia przypisu bibliograficznego w polskich książkach); opis kondycji i modelu staropolskiego bibliografa; rozwój systemu klasyfikacji dokumentów; narodziny i ewolucja terminologii bibliograficznej.

Wykład został nagrodzony przez uczestników gromkimi brawami. Opuszczając salę wykładową prof. dr hab. Anna Migoń-Żbikowska zobowiązała się do ponownego odwiedzenia Instytutu Bibliotekoznawstwa UMCS z kolejnym referatem.

Artur Znajomski

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

DOKTORATY

Rada Wydziału BiNoZ na posiedzeniu 5 lipca nadała stopień doktora nauk biologicznych mgr **Joannie Strubińskiej**, asystentce Zakładu Biologii Komórki Instytutu Biologii. Temat rozprawy *Wpływ ołowiu na regenerację korzeni i lokalizację metalu w siewskach słonecznika (*Helianthus annuus* L.) uprawianych w kulturach hydroponicznych oraz in vitro*. Promotor: prof. dr hab. Renata Śnieżko, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Józef Bednara, UMCS, prof. dr hab. Maria Szymańska, AR w Lublinie.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Zarząd Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej podjął decyzję o dofinansowaniu kosztów rozpoznania zasięgu i struktury obozowiska łowców mamutów na archeologicznym stanowisku górnopaleolitycznym w Haliczu nad środkowym Dniestrem pod kierunkiem prof. dr hab. **Maril Łanczont** z Instytutu Nauk o Ziemi.

Prof. dr hab. M. Łanczont uzyskała subwencję w ramach programu SUBIN na przeprowadzenie ratowniczych badań geofizycznych na unikatowym stanowisku archeologicznym w Haliczu na Ukrainie, odkrytym w 1997 roku. Badania terenowe przeprowadzono na przełomie lipca i sierpnia. W zespole badawczym uczestniczyli geofizycy z US w Sosnowcu oraz geolodzy i archeolodzy z Polski i z Ukrainy, a także grupa studentów. Na stanowisku Halicz prace geologiczne i archeologiczne prowadzone są od 4 lat przez polsko-ukraiński zespół naukowców. Doprowadziły one do rozpoznania stratygraficznego profilu osadów lessowo-glebowych reprezentujących dużą część czwartorzędową oraz do odkrycia pozostałości kilku różnorodnych zespołów zabytków paleolitycznych. Prace realizowane były stopniowo, gdyż zespół dysponował niewielkimi środkami na badania wykopaliskowe. Stanowisku w Haliczu grozi zniszczenie, ponieważ znajduje się w sąsiedztwie wyrobiska cegielni, na terenach uprawianych. Zabezpieczeniu przed zniszczeniem służyło określenie zasięgu stanowiska, bo dotychczasowy stan badań świadczył o tym, że odkryta została jego część peryferyczna (z ogromną ilością kości mamuta i narzędzi krzemiennych) oraz że istnieje szansa odkrycia głównego majdanu obozowiska łowców mamutów oraz konstrukcji mieszkalnych wzniesionych z kości tych zwierząt.

Najszybszym sposobem lokalizacji zasięgu obiektów archeologicznych oraz głębokości ich występowania jest rozpoznanie geofizyczne przy zastosowaniu metod magnetycznej i geoelektrycznej. Na jego podstawie można podjąć starania o zabezpieczenie stanowiska przed zniszczeniem i zaplanować badania wykopaliskowe.

Podczas wyprawy zebrano bardzo obfity materiał pomiarowy, obecnie szczegółowo analizowany przez geofizyków. Warto dodać, że aparatura pomiarowa zasygnalizowała w obrębie głównego majdanu obozu obecność struktury, która kształtem przypomina zarys szalasu.

stanowisko profesora zwyczajnego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie:

z dniem 1 sierpnia – prof. dr hab. **Stanisława Chibowskiego**, kierownika Zakładu Radiochemii i Chemii Kolloidów,

z dniem 1 września – prof. dr hab. **Tadeusza Boro-weckiego**, kierownika Zakładu Technologii Chemicznej, prof. dr hab. **Zbigniewa Hubickiego**, kierownika Zakładu Chemii Nieorganicznej.

KOLOKWIMUM HABILITACYJNE

30 czerwca odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. **Janusza Ryczkowskiego** z Zakładu Technologii Chemicznej, na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Spektroskopia IR w badaniach modelowych i modyfikowanych katalizatorów reakcji z udziałem węglowodorów i tlenków węgla*. Recenzenci: prof. dr hab. Maria Ziótek, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. dr hab. inż. Zbigniew Karpiński, Instytut Chemii Fizycznej PAN, Kraków, prof. dr hab. inż. Jacek Kijeński, Politechnika Warszawska.

WIZYTY

Czerwiec

Na zaproszenie prof. Romana Lebody z Zakładu Fizyki Chemicznej i Fizykochemicznych Metod Rozdzielania przebywali profesorowie z Instytutu Chemii Powierzchni, Narodowej Akademii Nauk w Kijowie (Ukraina): **Vladymir M. Guńko** – 7.06 – 4.07, oraz **Vladymir V. Turov** – 12.06 – 1.07. Celem przyjazdu było wykonanie badań w ramach projektu NATO. Opiekunem była dr Jadwiga Skubiszewska-Zięba. Profesor Vladymir M. Guńko 7–9 czerwca wygłosił cykl wykładów nt. „Nowe materiały i metody ich charakterystyki”.

Na zaproszenie prof. Stanisława Chibowskiego Zakładu Radiochemii i Chemii Kolloidów przebywali 15–22.06 doktorzy z Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie: **Mikołaj Kowalljuk** i **Wadim Skripkin**. Celem przyjazdu było uruchomienie instalacji do przeprowadzania próbek środowiskowych do formy benzenu dla potrzeb datowania za pomocą węgla C-14. Opiekunami byli: dr Adam Marczewski i mgr Marek Reszka.

Sierpień

27.08 – 5.09 na zaproszenie prof. Romana Lebody z Zakładu Fizyki Chemicznej i Fizykochemicznych Metod Rozdzielania przebywał prof. **M. Guńko** z Instytutu Chemii Powierzchni, Narodowej Akademii Nauk w Kijowie (Ukraina). Celem zaproszenia było przedyskutowanie wyników badań prowadzonych w ramach wspólnego grantu NATO. Opiekunami były: dr Jadwiga Skubiszewska-Zięba i mgr Olga Seledets.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Czerwiec

6–8.06 – prof. dr hab. **A. Dąbrowski** w ramach grantu NATO, w Koszycach (Słowacja) uczestniczył w spotkaniu z partnerami ze Słowacji i Węgier. Celem spotkania były uzgodnienia dotyczące uzyskania grantu konferencyjnego.

6–11.06 – prof. dr hab. **E. Chibowski** uczestniczył w międzynarodowym 15th Symposium „Surfactants in Solution” w Fortalca (Brazylia), gdzie przedstawił wykład.

13–16.06 – dr **J. Ryczkowski** brał udział w seminarium „Chemistry Studies in the European Higher Education Area” w Dreźnie (Niemcy).

18–20.06 – prof. dr hab. **E. Chibowski** i dr hab. **Lucyna Hołysz** prof. nadzw. UMCS braли udział w Darmstad (Niemcy), w „International Workshop on Nanochemistry”, COST Chemistry Action D19, gdzie prezentowali wyniki swoich badań.

19–24.06 – dr **R. Maciej Janiuk** brał udział w zebnaniu roboczym projektu SOCRATES „Systematic Professional Development Through Science Teacher Education Modules – SySTEM” w Uniwersytecie w Malmo (Szwecja).

28.06–2.07 – prof. dr hab. **K. Michał Pietrusiewicz** przebywał w Università degli Studio di Firenze (Włochy). Celem wyjazdu była realizacja

współpracy naukowej i przygotowanie wspólnych publikacji.

30.06–3.07 – dr hab. **J. Rayss** prof. nadzw. UMCS brał udział w zebnaniu organizacyjnym Network of Excellence „NEMO” (6 Program Ramowy) we Vrije Universiteit Brussels (Belgia).

30.06–3.07 – prof. dr hab. **A. Dąbrowski** przebywał w Uniwersytecie im. Iwana Franko we Lwowie (Ukraina). Celem pobytu była kontynuacja międzywydziałowej współpracy naukowej.

30.06–11.07 – mgr **J. Orzeł** i mgr **M. Reszka** przebywali w Kijowie (Ukraina). Celem pobytu były konsultacje naukowe w celu uruchomienia pracowni węgla C-14.

Lipiec

3–10.07 – prof. dr hab. **K. M. Pietrusiewicz** przebywał w German Chemical Society (GDCh) w Monachium (Niemcy). Celem wyjazdu był udział w „14th International Symposium on Homogeneous Catalysis.”

3–16.07 – dr **J. Skubiszewska-Zięba** w Instytucie Chemii Powierzchni Narodowej Akademii Nauk w Kijowie (Ukraina) wykonywała badania w ramach wspólnego projektu NATO.

6–11.07 – prof. dr hab. **J. Goworek** i dr **J. Ryczkowski** brali udział w „C.T.E.C. – Calorimetry and Thermal Effects in Catalysis” w Lyonie (Francja).

10–17.07 – dr hab. **A. Machocki** prof. nadzw. UMCS brał udział w „13th International Congress on Catalysis” w Paryżu (Francja).

14–29.07 – dr **P. Szabelski** przebywał w Cambridge University, Department of Chemistry, w Wielkiej Brytanii. Celem wyjazdu były konsultacje naukowe.

25–29.07 – prof. dr hab. **S. Sokółowski** brał udział w konferencji naukowej „Driven Many-Particle Systems – Hoppinh Particles, Granular and Colloidal Systems” w Max-Planck Institute for the Physics of Complex Systems, w Dreźnie (Niemcy).

26.07–3.08 – prof. dr hab. **A. Patrykiewicz** przebywał w Uniwersytecie Johanesa Gutenberga w Moguncji (Niemcy). Celem wyjazdu była współpraca naukowa.

Sierpień

22–27.08 – prof. dr hab. **J. Goworek**, dr hab. **Anna Deryło-Marczewska** prof. nadzw. UMCS i dr **A. Borówka** brali udział w międzynarodowej konferencji CHISA w Pradze (Czechy).

24–29.08 – dr **R. M. Janiuk** przebywał w Lublanie (Słowenia), gdzie brał udział w 7 Międzynarodowej Konferencji Badań z Dydaktyki Chemii oraz w posiedzeniu Sekcji Edukacji Chemicznej Federacji Europejskich Towarzystw Chemicznych. Ponadto w Uniwersytecie w Brnie odbyło się też robocze spotkanie, dotyczące realizacji projektu „SySTEM” w ramach programu Socrates-Comenius.

20.08.2004 r. – 20.09.2005 r. – dr **Tomasz Janowski** przebywa w University of Arkansas, Fayetteville (USA). Celem wyjazdu jest praca nad projektem badawczym.

XIV OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA – CHEMIA

23–26 czerwca w Krynicy – Czarnym Potoku odbyła się XIV Ogólnopolska Konferencja – Chemia. Jest ona kontynuacją konferencji dydaktycznych organizowanych w Kazimierzu nad Wisłą (1991-1994) i w Krynicy – Czarnym Potoku (1995-2003). Podstawowym jej celem była wymiana doświadczeń na tematy interesujące środowisko: reformy edukacji, reform strukturalnych szkolnictwa wyższego i nauki, programów i planów studiów, integracja akademickiego środowiska chemicznego. W konferencji wzięli udział przedstawiciele wszystkich uczelni prowadzących studia chemiczne: uniwersytetów, uczelni technicznych oraz wyższych szkół pedagogicznych. Wydział Chemii UMCS w Lublinie reprezentowali prodziekan Wydziału Chemii: prof. dr hab. **Barbara Gawdzik** oraz dr hab. **Władysław Janusz** prof. nadzw. UMCS.

WYDZIAŁ CHEMII

MIANOWANIA NA STANOWISKO PROFESORA ZWYCZAJNEGO

W sierpniu do sekretariatu J.M. Rektora UMCS wpłynęły pisma Ministra Edukacji Narodowej i Sportu – pana Mirosława Sawickiego z informacją o mianowaniu na

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

XI SYMPOZJUM MIĘDZYNARODOWEJ ORGANIZACJI KSZTAŁCENIA PRZYRODNICZEGO I TECHNICZNEGO

25–30 lipca zorganizowane zostało w Lublinie XI Sympozjum Międzynarodowej Organizacji Kształcenia Przyrodniczego i Technicznego „Science and Technology Education for a Diverse World – dilemmas, needs and partnerships”. Odbywało się ono w jubileuszowym, 25. roku działalności tej Organizacji i włączone zostało w program obchodów 60-lecia Naszego Uniwersytetu. Celem była wymiana aktualnych informacji o praktycznych i teoretycznych problemach związanych z edukacją przyrodniczą i techniczną. W Sympozjum wzięło udział prawie 150 nauczycieli i dydaktyków przedmiotów przyrodniczych oraz osób odpowiedzialnych za politykę oświatową z 40 krajów. Wykłady plenarne wygłosili zaproszeni, światowej sławy specjaliści w zakresie problematyki Sympozjum. W trakcie obrad sekcyjnych zaprezentowano 96 komunikatów oraz 23 plakaty. Ponadto odbyło się 5 mini-sympozjów, w trakcie których dyskutowano nad sposobami poprawy stanu nauczania przedmiotów przyrodniczych i możliwościami rozwijania współpracy międzynarodowej w tym zakresie. Program Sympozjum umożliwił również poznanie uroków naszego regionu oraz bogactwa i różnorodności polskiej kultury. Uczestnicy otrzymali wydrukowane streszczenia wszystkich wystąpień oraz ich pełne teksty na płycie CD. Po zakończeniu Sympozjum planowane jest opublikowanie wybranych materiałów w formie książkowej. W opiniach uczestników – wyrażonych już w trakcie trwania Sympozjum – jak i w wielu listach nadesłanych po jego zakończeniu, należało ono do najlepszych tego typu spotkań, w których do tej pory uczestniczyli.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

DOKTORATY

21 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgra **Dariusza Niedźwiedzkiego** *Spektroskopowe badania oddziaływania chlorofilu a i wiołaksantyny*. Promotor prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki, Instytut Fizyki UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Jan Sielewiesiuk, Instytut Fizyki UMCS, dr hab. Alina Dudkowiak, Instytut Fizyki Politechniki Poznańskiej.

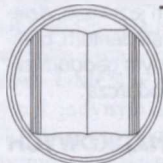
31 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgra **Mariusza Szczepanika** *Moduły Milmana i ich zastosowania*. Promotor prof. dr hab. Stanisław Prus, Instytut Matematyki UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Goebel, Instytut Matematyki UMCS, prof. dr hab. Henryk Hudzik, Instytut Matematyki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Dr Mariusz Szczepanik jest pracownikiem Zakładu Algebry i Analizy Funkcjonalnej Instytutu Matematyki UMCS.

WYJAZDY NAUKOWE

Prof. dr hab. **Dariusz Mączka** z IF – Uniwersytet Humboldta, Berlin, Niemcy; ZIBJ Dubna, Rosja; prof. dr hab. **Jerzy Kozicki** z IM – Uniwersytet Bielefeld, Niemcy; prof. dr hab. **Tomasz Komorowski** z IM – Mathematisches Forschungsinstitut Oberwolfach, Niemcy; prof. dr hab. **Juliusz Sielanko** z IF – Max-Planck-Institut für Plasmaphysik Garching, Niemcy; prof. dr hab. **Wiesław A. Kamiński** z IF – Instytut Fizyki Teoretycznej, Uniwersytet w Tybindze, Niemcy; prof. dr hab. **Bożena Pomorska** z IF – IReS Strasbourg, Francja; prof. dr hab. **Krzysztof Pomorski** z IF – IReS Strasbourg, Francja; FNRS Bruksela, Belgia; prof. dr hab. **Krzysztof Murawski** z IF – Instytut Maxa Plancka, Kaltenburg-Lindau, Niemcy; prof. dr hab. **Andrzej Goźdź** z IF – IReS Strasbourg, Francja; dr **Marcin Turek** z IF – Max-Planck-Institut für Plasmaphysik Garching, Niemcy;

ZAPROSZENI GOŚCIE

Do Instytutu Fizyki: prof. dr **Tamara Golovko** i dr **Elena Garmash** z Instytutu Biologii Oddziału Uralskiego Rosyjskiej Akademii Nauk w Syktywkarze; prof. dr **Richard Hurley** z Queen's University Belfast, Irlandia. Do Instytutu Matematyki: prof. **Richard Duncan** z Uniwersytetu w Montrealu, Kanada; prof. **Jose Felix Costa** z I.S.T., Lisbona, Portugalia; prof. **Edmund Rudluk** z Kanady; prof. **Carlo Boldrighini** z Włoch.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

„SPOTKANIA Z KULTURĄ POLSKĄ”

1-2 lipca w Łucku w ramach Roku Polski na Ukrainie odbyły się „Spotkania z kulturą polską”, zorganizowane przez Lubelski Klub Biznesu przy wsparciu Rady Miasta Lublina i Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej w Łucku. Obok imprez o charakterze artystycznym (m.in. spektakl lubelskiego teatru im. J. Osterwy *Pieśni z Szynele*, wystawa *Młoda polska grafika, wieczór poetycki*) jednym z punktów „Spotkań z kulturą polską” była międzynarodowa konferencja naukowa „Przenikanie kultur na pograniczu polsko-ukraińskim”. Uczestniczyli w niej pracownicy Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS: mgr **Marek Olejnik**, asystent w Zakładzie Językoznawstwa Słowiańskiego, który wygłosił referat „Z badań nad mikrotoponimią pogranicza polsko-ukraińskiego”, oraz mgr **Agnieszka Dudek**, doktorant w Zakładzie Filologii Ukraińskiej (wystąpienie pt. „Obrzędy i zwyczaje doroczne na pograniczu polsko-ukraińskim”).

„NADBUŻAŃSKIE KLIMATY”

20 czerwca 2004 r. w ramach festynu „Nadbużańskie Klimaty” w Urzędzie Gminy Wola Uhruska odbyła się promocja książki *Gmina Wola Uhruska na tle Euroregionu Bug. Język i kultura*, red. F. Czyżewski, Wola Uhruska 2003. W spotkaniu uczestniczyli: dyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS prof. dr hab. **Feliks Czyżewski**, wicedyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS dr hab. **Michał Sajewicz**, prezes Towarzystwa im. Henryka Sienkiewicza prof. dr hab. **Lech Ludorowski**, przedstawiciele samorządu gminy Wola Uhruska i powiatu włodawskiego, pracownicy Kuratorium Oświaty w Lublinie.

Praca *Gmina Wola Uhruska na tle Euroregionu Bug. Język i kultura* prezentuje wyniki badań prowadzonych w ramach grantu Euroregionu Bug przez międzynarodowy zespół językoznawców, folklorystów, etnografów i historyków, skupiony przy Oddziale Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Lublinie. W artykułach omówione zostały wybrane zagadnienia z zakresu historii i dziejów społeczno-gospodarczych badanego obszaru, strojów ludowych i ich zdobnictwa, obrzędowości rodzinnej i dorocznej, gwar, nazewnictwa własnego. Znaczna część badań była prowadzo-

na w różnych punktach Euroregionu Bug, zarówno po stronie polskiej, jak i ukraińskiej. Takie podejście pozwoliło z jednej strony na określenie specyfiki kulturowej obszaru gminy Wola Uhruska, z drugiej zaś – na pokazanie elementów wspólnych, łączących badany teren z obszarem zachodnio- i wschodniosłowiańskiego pogranicza kulturowego i językowego.

Pod wpływem przemian społeczno-kulturowych ostatnich kilkudziesięciu lat wiele opisywanych w książce zjawisk z zakresu tradycyjnej kultury ludowej stopniowo zanika, dlatego też praca ta ma swoistą wartość dokumentacyjną.

Artykuły odnoszące się do historii i dziejów społeczno-gospodarczych gminy stanowią kompendium wiedzy o najbliższej okolicy, przydatne w budowaniu tożsamości społecznej i kulturowej miejscowej społeczności. Warto dodać, że książka *Gmina Wola Uhruska na tle Euroregionu Bug. Język i kultura* otrzymała wyróżnienie w kategorii wydawnictw w ramach konkursu „Ludowe Oskary”, zorganizowanego przez Krajowy Dom Twórczości Ludowej w Lublinie.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DOKTORATY

21 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Jarosława Czerwa** *Działalność prawodawcza rady gminy*. Promotor prof. zw. dr hab. Wiesław Skrzydło, recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Bałaban, Uszcz., prof. dr hab. Mirosław Granat, UMCS. 29 czerwca Rada Wydziału PiA nadała stopień doktora nauk prawnych.

23 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Doroty Ferenc-Kopeć** *Kultura prawna Tybetu na tle kultur prawnych buddyzmu, konfucjanizmu i hinduizmu*. Promotor prof. zw. dr hab. Roman Tokarczyk, recenzenci: prof. dr hab. Jacek Kurczewski, UW, dr hab. Lech Dubel, prof. nadzw. UMCS. 29 czerwca Rada Wydziału PiA nadała stopień doktora nauk prawnych.

Dnia 24 maja br. odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich:

Mgr. **Janusza Ziemińskiego** *Polskie ustawodawstwo wojskowe lat 1919-1920 w praktyce sądów powszechnych i terenowej administracji cywilnej (na przykładzie południowo-wschodnich powiatów województwa lubelskiego)*. Promotor prof. zw. dr hab. Artur Korobowicz, recenzenci: prof. zw. dr hab. Marian Kallas, U Kardynała Stefana Wyszyńskiego, prof. dr hab. Wojciech Witkowski, UMCS.

Mgr. **Tomasza Demendeckiego** *Model kodeksu procesu cywilnego (sądowego) państw członkowskich Wspólnoty Niepodległych Państw – jednolitość a jego odrębności narodowe*. Promotor prof. zw. dr hab. Mieczysław Sawczuk, recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Marcinkowski, Uł., dr hab. Andrzej Jakubecki, prof. nadzw. UMCS.

29 czerwca Rada Wydziału PiA nadała ww. stopień doktora nauk prawnych.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

DOKTORATY

7 lipca w Instytucie Socjologii odbyła się obrona rozprawy doktorskiej mgr **Ewy Stachowskiej** *Religia a rynek w świetle współczesnych teorii socjologicznych*. Promotor prof. dr hab. Marian Filipiak, recenzenci: prof. dr hab. Janusz Mariański (KUL), prof. dr hab. Maria Libiszowska-Żółtkowska (UW).

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

8 lipca w Instytucie Filozofii odbyła się obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Krzysztofa Drabika** *Etyczne aspekty starości*. Promotor prof. dr hab. Józef Jaroń, recenzenci: prof. dr hab. Jadwiga Mizińska, prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski.

KOMISJA KWALIFIKACYJNA

Prof. UMCS dr hab. **Ryszard Radzik** (Instytut Socjologii) został po raz kolejny zaproszony przez Biuro Uznanalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej do uczestniczenia w pracach Komisji Kwalifikacyjnej kandydatów na 9-miesięczne stypendium Rządu RP dla młodych naukowców z terenu Federacji Rosyjskiej, organizowanych w Moskwie 15–17 czerwca.

KONFERENCJE ZAGRANICZNE

Od 28 czerwca do 1 lipca prof. dr hab. **Jadwiga Mizińska**, kierownik Zakładu Socjologii Wiedzy, oraz dr Tomasz Kitliński, adiunkt w Zakładzie Historii Filozofii Nowożytnej, przebywali na konferencji naukowej organizowanej przez Uniwersytet Wileński.

GOŚĆ NA WFIS

20–26 maja w Instytucie Socjologii gościł prof. **Andra Zoltan** z Uniwersytetu Budapeszteńskiego. Przedstawił cykl wykładów „Węgry w okresie transformacji; kultura, społeczeństwo, gospodarka”.

WYKŁAD

25 czerwca odbył się wykład dr **Rebeki Kledal** „Clash of Feminizations”, którego współorganizatorem było Interdyscyplinarne Studenckie Koło Naukowe Gender Wydziału Filozofii i Socjologii, dotyczył Elizabeth Jerichau Baumann, malarki, pisarki i podróżniczki urodzonej w Polsce, która spędziła większą część życia w Danii. Wykład dr Kledal był poświęcony głównie podróży, jaką E. Baumann odbyła dwukrotnie do krajów Orientu, oraz jej przemyśleniom na temat modernizmu, nacjonalizmu i feminizmu.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

DOKTORATY

17 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Mariusza Kici**, asystenta zatrudnionego w Zakładzie Bankowości Instytutu Ekonomii. Promotorem pracy zatytułowanej *Wpływ nowych informacji na kursy akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.* był prof. dr hab. Jerzy Węclawski, recenzentami: prof. dr hab. Andrzej Szopa z Uniwersytetu Jagiellońskiego i prof. dr hab. Henryk Mamcarz z Wydziału Ekonomicznego UMCS. Obrona zakończyła się nadaniem panu Mariuszowi Kici stopnia doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii.

30 czerwca w wyniku pozytywnej obrony rozprawy doktorskiej nt. *Uwarunkowania rozwoju sektora banków hipotecznych w Polsce* stopień doktora nauk ekonomicznych uzyskał mgr **Mariusz Lisowski**, asystent w Zakładzie Statystyki i Ekonometrii Instytutu Teorii Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. Jerzy Węclawski, recenzentami: prof. dr hab. Krystyna Piotrowska-Marczak z Uniwersytetu Łódzkiego i prof. dr hab. Piotr Karpiński, UMCS.

PUBLIKACJA

W sierpniu nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka *Strategie finansowe spółek pracowniczych* autorstwa dr **Elżbiety Wróńskiej**, adiunkta w Zakładzie Kierowania Gospodarką Narodową Instytutu Ekonomii. Publikacja ta, będąca wynikiem szerokich badań teo-

retycznych i praktycznych, zawiera opis zmian zachodzących w otoczeniu przedsiębiorstwa i sposobach działania przedsiębiorstw, a także opis sposobów mierzenia i zarządzania wartością. Autorka koncentruje się na wykazaniu związków pomiędzy strategią ogólną a sferą finansową działania podmiotu. Wartość publikacji podnosi dodatkowo prezentacja stosowanych w praktyce strategii finansowych i ich efektów. Omawiana pozycja wnosi także istotny wkład do dyskusji nad funkcjonowaniem spółek pracowniczych powstałych w procesie prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Książka została napisana przystępnym językiem, dzięki czemu może być polecana zarówno studentom, praktykom zarządzania, jak i wszystkim innym osobom zainteresowanym rzeczywistością gospodarczą.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH NAUKOWYCH

Prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek** wzięła udział w II Międzynarodowych Dniach Mind Mappingu, które miały miejsce 16-17 czerwca w Warszawie. Pani Profesor sprawowała nadzór merytoryczny nad konferencją. Wygłosiła referat plenarny „Jakość jako czynnik sukcesu organizacji funkcjonującej w warunkach Unii Europejskiej”. 19-20 czerwca prof. dr hab. E. Skrzypek uczestniczyła w XIII Światowym Kongresie Zarządzania Projektami „IPMA World Congress on Project Management” w Budapeszcie. 21-25 czerwca prof. E. Skrzypek wzięła udział w XVI Jubileuszowej Górskiej Szkole PTI w Szczyrku „Efektywność zastosowań systemów informatycznych”. Wygłosiła referat zatytułowany „Wycena wiedzy i kapitału intelektualnego i ich wpływ na efektywność organizacji”. Była członkiem Rady Naukowej Konferencji.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

ZATWIERDZONA HABILITACJA

Centralna Komisja do spraw Stopni i Tytułów zatwierdziła habilitację dr **Bożeny Dziemidok-Olszewskiej**. Tematem rozprawy habilitacyjnej była *Instytucja prezydenta w państwach Europy Środkowo-Wschodniej*. Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Zbigniew Szeliga (UMCS) i prof. dr hab. Konstanty Adam Wojtaszczyk (UW). Dr Bożena Dziemidok-Olszewska stała się dwudziestym drugim doktorem habilitowanym wchodzącym w skład Rady Wydziału.

HABILITACJA

28 czerwca 2004 r. odbył się kolokwium habilitacyjne dr **Krystyny Trembickiej**. Prezentowała na nim pracę pt. *Okragły Stół w Polsce. Studium o porozumieniu politycznym*. Recenzentami byli: prof. dr hab. Jan Jachymek (UMCS), prof. dr hab. Andrzej Paczkowski (PAN), prof. dr hab. Krzysztof Łabądz prof. nadzwyczajny (Akademia Pedagogiczna w Krakowie). Uchwała Rady Wydziału Politologii podlega zatwierdzeniu przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów.

STANOWISKA PROFESORSKIE

Dr hab. **Grzegorz Janusz** i dr hab. **Alicja Wójcik** otrzymali stanowiska profesora nadzwyczajnego UMCS na czas nieokreślony.

DOKTORATY

28 czerwca 2004 r. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Lidii Pokrzyckiej**. Tematem rozprawy była *Prasa Lublina w latach 1989-2002*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Włodzimierz Mich, zaś recenzentami: dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzw. UMCS i dr hab. Marian Gieruła prof. WSH Uniwersytetu Śląskiego.

Natomiast 9 lipca 2004 r. publiczną obronę pracy doktorskiej przeprowadziła mgr **Izabela Oleksiewicz**. Tematem rozprawy była *Polityka Unii Europejskiej wobec uchodźców*. Promotorem pracy był dr hab. Marek Pietraś, prof. nadzw. UMCS. Recenzję pracy wystawili: prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś (UMCS) i prof. dr hab. Stanisław Parzymies (UW).

GRANTY JEANA MONNETA

Dr **Andrzej Dumala** otrzymał grant przyznany przez Komisję Europejską na prowadzenie modułu dydaktycznego, pod tytułem *Integracja europejska. Pogłębianie po poszerzeniu*. Jest to grant o numerze 04/0166. Jest to dwunasty grant Komisji Europejskiej uzyskany przez pracowników Zakładu Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii UMCS.

GRANTY KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH

Wydział Politologii posiada już osiem grantów Komitetu Badań Naukowych. Granty promotorskie otrzymali: prof. dr hab. **Edward Olszewski** (nr 1 H02E 017 27 – 20 tys. zł na okres realizacji 15 miesięcy), dr hab. **Agnieszka Pawłowska** (nr 1 H02E 019 27 – 13 tys. 500 zł na okres realizacji 12 miesięcy). Prof. dr hab. **Ziemowit Jacek Pietraś** otrzymał trzy granty promotorskie: nr 1 H02E 03127 – 20 tys. zł na okres realizacji 12 miesięcy, nr 1 H02E 05027 – 20 tys. zł na okres realizacji 15 miesięcy, nr 1 H02E 03227 – 20 tys. zł na okres realizacji 18 miesięcy. Grant własny posiada także mgr **Maria Marczevska-Rytko** - nr 1 H02E 019 26 – 45 tys. 630 zł na okres realizacji 3 lat.

Grant promotorskie prof. dr hab. Ziemowita Jacka Pietrasia otrzymali: mgr **Anna Moraczewska** na pracę pt. „Funkcje granic Polski i ich transformacja” - nr 1 H02E 050 27, mgr **Piotr Tosiek**, „Decydowanie komitologiczne we Wspólnocie Europejskiej” - nr 1 H02E 032 27, mgr Irma Słomczyńska, „Wspólna Europejska polityka bezpieczeństwa i obrony” - nr 1 H02E 031 27.

XI EUROPEJSKA KONFERENCJA KULTURY LUDOWEJ

„Wartości uniwersalne i odrębności narodowe, tradycyjnych kultur europejskich w warunkach procesów integracyjnych” to temat konferencji odbywającej się w Lublinie i Kazimierzu w dniach 23 – 27 czerwca 2004 r. Organizatorem była Międzynarodowa Organizacja Sztuki Ludowej – Sekcja Polska i Zakład Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii UMCS.

MYŚLENIE O POZIMNOWOJENNYM PORZĄDKU MIĘDZYNARODOWYM

20 września 2004 odbyła się konferencja pt. „Idee, koncepcje, paradygmaty. Myślenie o pozimnowojennym porządku międzynarodowym”. Organizatorami byli: Instytut Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego i Zakład Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii UMCS. Koordynacją naukową zajęli się prof. dr hab. Roman Kuźniar (UW). Obradowano w trzech panelach tematycznych. Podczas pierwszego i trzeciego panelu dyskutowano na temat wielkich teorii i nowego porządku. W trakcie drugiego omawiano teorię integracji europejskiej.

REKRUTACJA NA STUDIA

Ponad 2 tys. 200 kandydatów starało się o indeks na Wydziale Politologii, Stosunków Międzynarodowych i Dziennikarstwa. Najwięcej chętnych walczyło o punkty na stosunkach międzynarodowych. Było tam 12 osób na miejsce. Na politologii było ponad siedem osób na miejsce, na dziennikarstwo prawie siedem osób na miejsce. Wśród osób przyjętych na kierunek stosunki międzynarodowe najliczniej reprezentowani byli absolwenci z Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica i Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Zamojskiego. Na drugim miejscu znajdowali się kandydaci pochodzący z Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Kostki.

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

XXXII KONFERENCJA ELPIS

Spotkanie robocze organizacji ELPIS (European Legal Practice Integrated Studies) w Lublinie poświęcone zostało omówieniu obecnego stanu współpracy między wydziałami prawniczymi uczelni europejskich i nakreśleniu perspektyw na przyszłość. Działalność członków tej organizacji, wywodzących się z całej Europy, ukierunkowana jest na tworzenie studiów o wymiarze europejskim. Program, dzięki stypendiom programu ERASMUS, umożliwia studentom z całej Europy podjęcie studiów we wszystkich państwach Wspólnoty oraz krajach stowarzyszonych w EFTA. Program zintegrowanych studiów ma na celu umożliwienie studentom wzbogacenia wiedzy prawniczej o znajomość różnych systemów prawnych państw europejskich i prawa Unii Europejskiej, co w dobie jednoczącej się Europy ma znaczenie fundamentalne dla stworzenia wielowymiarowej płaszczyzny dyskusji i działania. Celem organizacji jest bowiem umożliwienie studentom podejmowania aktywności zawodowej w krajach europejskich o różnych systemach prawnych. Po zakończeniu przeważnie rocznych studiów za granicą studenci mają możliwość uzyskania specjalnego stopnia akademickiego odzwierciedlającego osiągnięcia przez nich kwalifikacje w tych dziedzinach.

Współpraca między uczelniami w ramach programu ELPIS rozpoczęła się

w 1983 roku umową bilateralną między uniwersytetami greckimi a Uniwersytetem w Hanowerze, który do dziś stanowi główny ośrodek ELPIS. Z niego wywodzi się przewodniczący organizacji, aktualnie prof. dr Bernd H. Oppermann. W Hanowerze również odbywa się coroczne spotkanie przedstawicieli wydziałów prawa stowarzyszonych w ELPIS.

Wydział Prawa UMCS w Lublinie jest pierwszym i jedynym obecnie członkiem ELPIS reprezentującym Polskę. Tegoroczne, trzydzieste drugie już spotkanie robocze ELPIS odbyło się na zaproszenie dziekanów Wydziału Prawa UMCS prof. dr hab. Leszka Leszczyńskiego i prof. dr hab. Andrzeja Kidyby. Uczestniczyli w nim prodziekani prof. dr hab. Ireneusz Nowikowski i prof. dr hab. Andrzej Korybski oraz wszyscy goście, którzy przyjęli zaproszenie do Lublina: prof. dr Bernd Oppermann, przedstawiciele Universidade Católica Portuguesa z Portugalii – prof. Vasco Pereira da Silva, dr Henrique Antunes, dr Pedro Garcia Marques, Université de Rouen z Francji – prof. Abdelwahab Biad i pan Sylvain Lamourette, Stockholm University ze Szwecji – prof. Ronnie Eklund, Universität Wien z Austrii – prof. Peter Fischer, University of Turku z Finlandii – pani Minna Kettunen, Université de Fribourg ze Szwajcarii – pani Ingrid Kramer, Universität Leipzig z Niemiec

– pan Steffen Pabst i Universitete I Oslo z Norwegii – pani Bente Kraabol.

Konferencję, która w pierwszym dniu miała miejsce w sali Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, otworzył prorektor UMCS prof. dr hab. Karol Izidor Wysokiński, witając przybyłych gości i dzieląc się swoimi refleksjami na temat członkostwa Polski w Unii Europejskiej i współpracy UMCS z ośrodkami zagranicznymi. Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS prof. dr hab. Leszek Leszczyński wyraził radość z przyjęcia zaproszenia do Lublina.

Pierwszy dzień obrad poświęcony był omówieniu obecnego stanu wymiany studentów i nauczycieli akademickich. Wszyscy uczestnicy spotkania podkreślali wysoki poziom przygotowania stypendystów programu SOKRATES, zarówno pod względem merytorycznym, jak i językowym oraz duże ich zaangażowanie i aktywne uczestnictwo w zajęciach.

Zagadnieniem, które wywołało burzliwą dyskusję, była deklaracja bolońska oraz system 3+2, studia dwustopniowe, trzyletnie, uprawniające do uzyskania tytułu licencjata, i dwuletnie uzupełniające, pozwalające na otrzymanie tytułu magistra. Wszyscy uczestnicy spotkania, a zwłaszcza Niemcy i Szwedzi, stanowczo sprzeciwili się wprowadzeniu tego systemu na studiach prawniczych. Ponieważ kwestia realizacji założeń deklaracji bolońskiej okazała się budzić takie emocje, zdecydowano o przeprowadzeniu szczegółowej dyskusji na kolejnej, trzydziestej trzeciej konferencji ELPIS w Rouen.

Po zakończeniu obrad, goście udali się na Zamek Lubelski, gdzie wysłuchali

pięknego koncertu Lublin Baroque Trio w Kaplicy Świętej Trójcy. Wieczorem odbyła się uroczysta kolacja.

W drugim dniu konferencji obrady toczyły się w Dworcu Kościuszków w Ogrodzie Botanicznym. Uczestnicy spotkania dużo uwagi poświęcili możliwości skrócenia czasu trwania stypendiów studenckich w ramach programu SOKRATES z jednego roku do sześciu miesięcy oraz konieczności przeprowadzania językowych testów kwalifikacyjnych dla studentów ubiegających się o takie stypendia.

Dziekani Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Leszek Leszczyński i prof. dr hab. Andrzej Kidyba podzielnili się swoimi uwagami na temat funkcjonowania Szkoły Prawa Niemieckiego, która rozpoczęła działalność w UMCS w 2002 roku. Zajęcia trwają dwa lata i kończą się uzyskaniem dyplomu. W odpowiedzi na ten raport prof. Fischer z uniwersytetu w Wiedniu zaproponował rozszerzenie zakresu zajęć na systemy prawne wszystkich krajów niemieckojęzycznych i zgłosił gotowość współpracy wiekańskiego uniwersytetu przy kształtowaniu programu. Dziekan Leszczyński przedstawił również listę 14 przedmiotów, które w roku akademickim 2004–2005 będą prowadzone na Wydziale Prawa UMCS w językach angielskim i niemieckim.

Goście wyrazili zadowolenie z wyników obrad w Lublinie i jednocześnie wskazały konieczność kontynuowania dyskusji na następnym spotkaniu ELPIS, które odbędzie się w Rouen na wiosnę 2005.

Aleksandra Golec-Grzymek

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

Młodzi liderzy z Europy Środkowo-Wschodniej

12-14 maja 2004 roku na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej odbyło się ogólnopolskie spotkanie uczestników Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda. Tegoroczna edycja Programu skupia 46 młodych liderów różnych dziedzin życia społecznego – administracja publiczna, organizacje pozarządowe, pracownicy nauki, ekonomiści – pochodzących z Ukrainy, Białorusi, Litwy, Rosji (Obwód Kaliningradzki) i Słowacji. Stypendyści odbywają dwusemestralne studia na wybranych uniwersytetach w Polsce. Obok UMCS w Programie uczestniczą: Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Wrocławski oraz warszawskie uczelnie wyższe, włącznie z Uniwersytetem Warszawskim.

Wśród uczestników zjazdu obecni również byli: Jacek Michałowski – dyrektor programowy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (fundator Programu), Urszula Moczyłowska – ogólnopolski koordynator Programu Kirklanda z Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta (realizator Programu) oraz koordynatorzy Programu z poszczególnych ośrodków uniwersyteckich.

Zjazd rozpoczął się oficjalnym powitaniem uczestników przez

prorektora UMCS ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Karola Izidora Wysokińskiego.

Cześć merytoryczna spotkania miała za cel ukazanie Lublina i UMCS jako miejsc szczególnie atrakcyjnych i właściwych dla partnerskiej współpracy środkowoeuropejskiej. Z tego też powodu zaprezentowano uczestnikom spotkania kilka najbardziej znaczących inicjatyw służących tej współpracy w naszym regionie. I tak, prof. dr hab. Marian Żukowski podczas spotkania powitalnego przedstawił ideę tworzonego na UMCS Centrum Badań Wschodnich, a dzień później zaprezentował główne problemy współpracy gospodarczej w Europie Środkowo-Wschodniej. Stypendyści Kirklanda mieli również okazję zapoznać się z działalnością Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie oraz programami wschodnimi Fundacji „Nowy Staw”. Szczególnym zaintereso-

waniem cieszyło się spotkanie z dr Grzegorzem Kuprianowiczem p.o. Kanclerza Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów.

Cześć kulturalno-krajoznawcza spotkania była okazją do podkreślenia wspólnoty kulturowej krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Goście zwiedzili lubelską Starówkę i Muzeum na Zamku Lubelskim z Kaplicą Trójcy Świętej, Muzeum Zamoyskich w Kozłowie oraz uczestniczyli w zawsze niezwykłych przedstawieniach Ośrodka Praktyk Teatralnych Gardzienice.

Artur Wysocki
Koordynator Programu Kirklanda
na UMCS

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

PRZYRODNICZE ZAINTERESOWANIA
HUMANISTÓW

W Lublinie 15 lipca odbyła się międzynarodowa sesja naukowa pt. „Flora Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie i jej nominacja w gwarach regionu”, zorganizowana przez Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS (Zakład Filologii Ukraińskiej), Instytut Gleboznawstwa i Kształtowania Środowiska Akademii Rolniczej w Lublinie, Stowarzyszenie Twórców Ludowych w Lublinie, Departament Kultury i Sztuki Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie, Urząd Miasta Włodawy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Sesja prezentowała wyniki badań prowadzonych pod kierownictwem prof. **Feliksa Czyżewskiego** w ramach interdyscyplinarnego projektu badawczego „Studium botaniczno-lingwistyczne nazw roślin na terenie Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie”, realizowanego m.in. przez pracowników naukowych Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Akademii Rolniczej w Lublinie i Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego we Włodawie. Przedpołudniowa część obrad po-

święcona była zagadnieniom botanicznym i ekologicznym związanym z Polesiem – tutaj wymienić należy m.in. referat dr Danuty Urban (Lublin), dr Alicji Buczek (Lublin) i dr Hanny Wójciak (Lublin) pt. „Flora Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rzadkich i leczniczych”. Oryginalność i piękno nadbużańskiej roślinności uczestnicy sesji poznali podczas pokazu slajdów mgr. Marka Nasiadki (Lublin) pt. „Flora pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego w dokumentacji fotograficznej”.

Późniejsza część obrad koncentrowała się wokół zagadnień językoznawczych. Prof. Lubow Frolak (Lublin-Donieck) przedstawiła główne kierunki badań nad leksyką botaniczną na Ukrainie („Stan i napriamky doslidzeń botanicznoji leksyki w ukraińskich howorach”), zaś problem badań nominacji roślin w Polsce poruszył prof. Feliks Czyżewski (Lublin) w referacie „Stan badań językoznawczych nad nazwami roślin w gwarach ukraińskich i białoruskich na terenie Polski”. Przedmiotem wystąpienia

doc. Neonilli Barakatowej (Dniepropietrowsk) było funkcjonowanie nazw roślin we frazeologizmach („*Bez werby i kałyny nema Ukrainy*”). Fityminy jak komponent ukraińskich frazeologizmów. Prof. Ihor Nabytowycz (Lublin-Drohobycz) poruszył zagadnienie funkcjonowania nazw roślin w tekstach literackich („*Obraz pasiflory jak symbol strasnej Chrystowych u romani Natałeny Korolewoji Quid est Veritas*”). Miejsce i rolę roślin w obrzędach i zwyczajach ludowych przed-

stawiła mgr Agnieszka Dudek w referacie „*Nazwy roślin południowego Podlasia i ich funkcjonowanie w zwyczajach i obrzędach dorocznyc*”.

Osoby zainteresowane leksyką botaniczną będą miały możliwość zapoznania się z wygłoszonymi referatami oraz z tekstami nadesłanymi na sesję na łamach materiałów pokonferencyjnych, które opublikowane zostaną pod koniec roku.

Agnieszka Dudek-Szumigaj

ŻYCIE STUDENCKIE

TYLKO TEN TEATR...

Grupa teatralna studentów germanistyki i lingwistyki stosowanej UMCS jest dobrze znana w naszym środowisku akademickim. Na uznanie studenci pracują wraz z panią reżyser Silke Plate już od 6 lat! To nie lada osiągnięcie, biorąc pod uwagę ciągłą rotację studentów, natłok innych obowiązków i dodatkowych zajęć. Tak długa tradycja grupy to dowód na to, że „zakochanych w teatrze” nie brakuje! Dzięki wspólnej pasji, przyjaźni i zaangażowaniu, które łączą studentów i Panią Reżyser, także i w tym roku, 26 maja, mogliśmy oklaskiwać występ grupy na deskach dużej sceny ACK „Chatka Żaka”.

Po sztukach Ö. v. Horvatha, M. Frischa, B. Brechta i W. Hildesheimera przyszła kolej na utwór Gerharta Hauptmanna *Samotni*. Historia o miłości i nienawiści, zdradzie i wierności, o odwiecznym konflikcie pokoleń, przyjaźni, braku zrozumienia, wyobcowaniu i samotności. Sztuka, w której radość przerywana jest łzami smutku, życie małżonków zachwiane, bo pojawia się „ta druga”, a młodzieńcze ideały nie wytrzymują presji „starego” pokolenia. Tego nie da się opisać w kilku słowach! To trzeba było zobaczyć! Wie o tym publiczność, która jak zwykle wypełniła „Chatkę” po brzegi i jak zwykle nie zawiodła się! Praca grupy, kunszt aktorski studentów i profesjonalizm ze strony Pani Reżyser zostały nagrodzone oklaskami i owacjami na stojąco. Były kwiaty, gratulacje, słowa podziwu i uznania dla młodych talentów. Tak, tak! Bo to przecież wielki talent i ogrom-

na sztuka, kiedy żyje debiutująca na scenie studentki wzruszają publiczność, a opiekuńczość i serce sześćdziesięcioletniej matki są wiarygodne w wykonaniu dwudziestolatki! Sztuką jest pocałować koleżankę z roku tak, żeby nikt się nie zorientował, że właściwie „do niczego nie doszło” i sztuką jest, gdy filigranowa blondynka gra surowego ojca tak, że publiczność zapomina o jej drobnej posturze i blond włosach, a widzi przed sobą groźnego, nieugiętego i „grzmiającego” ojca!

Samotnych grupa wystawiła także w Teatrze Zdrojowym w Cieplicach k. Jeleniej Góry. Wybór miejsca nie był przypadkowy. Kilka kilometrów dalej, w Jagniatkowie, żył, mieszkał i tworzył Gerhart Hauptmann. Dziś w tym miejscu znajduje się muzeum i miejsce polsko-niemieckich spotkań. Pieczęć nad „Domem Gerharta Hauptmanna” sprawuje Fundacja Roberta Boscha, dzięki której i my mogliśmy tam gościć.

Szósty rozdział historii grupy teatralnej UMCS został zamknięty! Nowy rok akademicki tuż tuż. Co dalej? Czy przygoda z teatrem będzie trwała? Trzymamy kciuki i czekamy na kolejne premiery!

Barbara Binkowska

PS. Filigranową blondynkę okrzyknięto „najpopularniejszym mężczyzną” na germanistycie!

Studenci filologii ukraińskiej
w Świtazi

Na przełomie czerwca i lipca członkowie Koła Naukowego i studenci Filologii Ukraińskiej UMCS wraz z opiekunami naukowymi uczestniczyli w obozie naukowym w Świtazi na Ukrainie zorganizowanym po raz piąty przez Państwowy Uniwersytet Wołyński im. Łesi Ukrainki w Łucku. Organizację takich spotkań poprzedziła umowa o współpracy akademickiej zawarta pomiędzy uniwersytetami.

Celem obozu były terenowe badania dialektologiczne i etnolingwistyczne.

Przed przystąpieniem do badań odbyła się konferencja naukowa, na której studenci odczytali przygotowane przez siebie referaty związane tematycznie z językoznawstwem, literaturą i historią.

Następne dni poświęcone zostały pracy badawczej. Badania przeprowadzane były na podstawie rozmów z miejscową ludnością. Z nich właśnie wynikało, jakie zwyczaje czy obrzędy są bądź

były charakterystyczne dla tego regionu.

Rezultaty tych badań zostaną włączone do kartoteki „Atlasu etnolingwistycznego Pobuża”, nad którym trwają prace w Zakładzie Filologii Ukraińskiej UMCS pod kierownictwem prof. dr. hab. **Feliksa Czyżewskiego**.

Ponadto organizowane były wieczory poezji ukraińskiej, białoruskiej i polskiej, jak też wieczór humoru, którego autorami byli studenci z Ukrainy.

Wyjazd dał jego uczestnikom szansę bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami, ich życiem codziennym, umożliwiając tym samym głębsze poznanie kultury ukraińskiej, a także nawiązanie nowych znajomości.

Maciej Pietras

Viadrina – idea „Uniwersytetu Europejskiego”

Viadrina – Uniwersytet we Frankfurcie nad Odrą powstał w 1506 roku, założony przez elektora brandenburskiego Franciszka Hohenzollerna. W 1536 roku został przekształcony w uczelnię protestancką realizującą założenia reformacji. Studiowali tu T. Münzer, U. von Hutten oraz ich zwolennicy z Polski, Czech, Węgier i krajów nadbałtyckich. W okresie wojen religijnych uczelnia podupadła, a bardziej ożywioną działalność podjęła w XVIII wieku. Studiowali tu wówczas C. Ph. E. Bach, H. von Kleist i bracia Humboldtowie. Viadrina zasłynęła z otwartości i jako pierwsza uczelnia w Niemczech przyjmowała na studia Żydów oraz wydała niemieckie tłumaczenia Talmudu. Szczególnie wysoki poziom reprezentowały tu wykłady z matematyki, astronomii i muzyki. Po reformie uniwersytetów niemieckich przeprowadzonych przez W. Humboldta Viadrina została przeniesiona do Wrocławia, gdzie w 1811 roku została włączona do założonego tu uniwersytetu.

Do tradycji Viadriny (z łacińskiego „leżący nad Odrą”) pragnie nawiązać Uniwersytet Europejski (Europa Universität UEV) we Frankfurcie nad Odrą powołany przez landtag Brandenburgii 15 lipca 1991 roku.

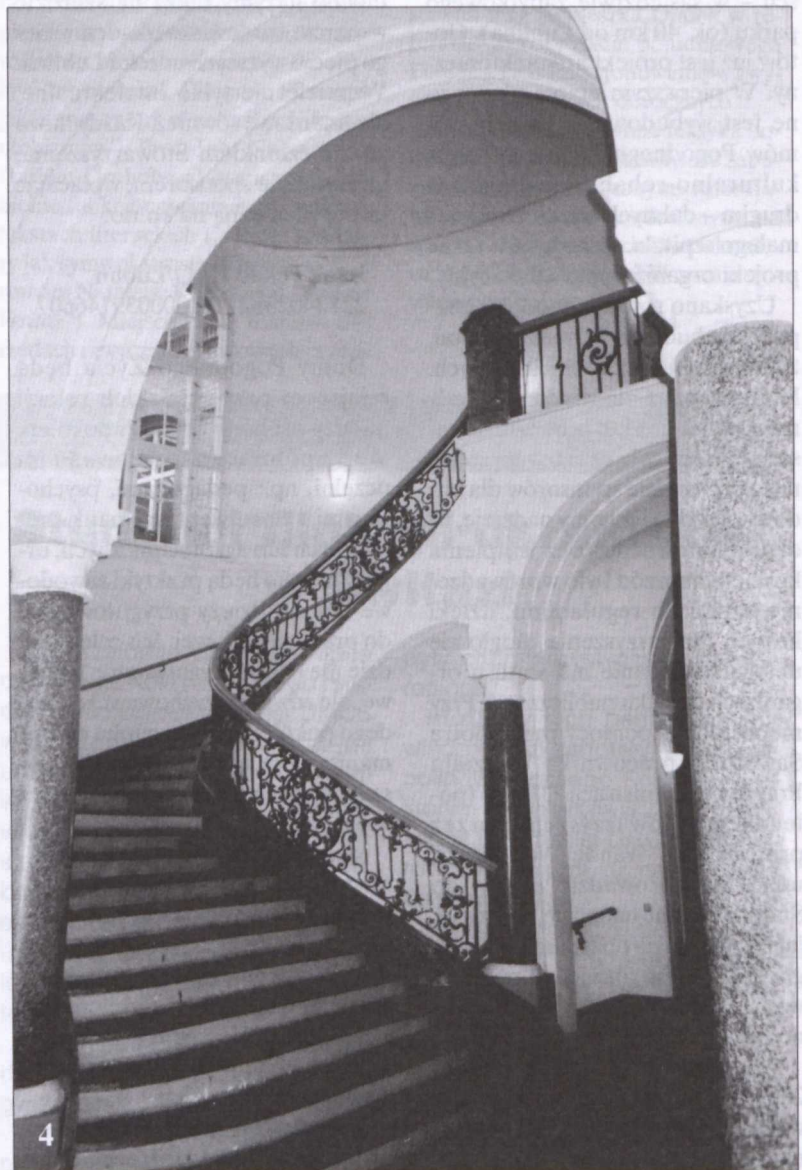
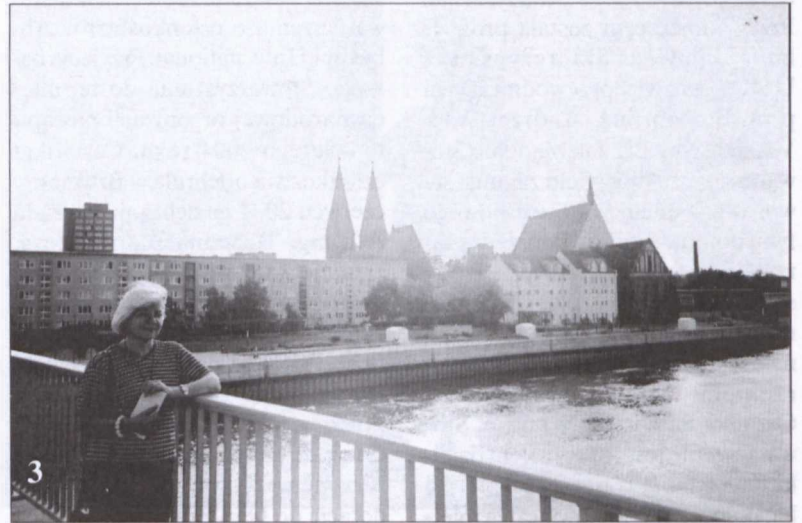
6 września 1991 roku doszło do uroczystego otwarcia nowego Uniwersytetu Europejskiego w sali koncertowej Carla Philippa Emanuela Bacha we Frankfurcie (O), w obecności m.in. premiera landu Brandenburgii Manfreda Stolpego, ministrów Hinricha Enderleina i Roberta Głębockiego, Senatu Założycielskiego, kilku rektorów uniwersytetów polskich i wielu innych osobistości.

Po uroczystości otwarcia uniwersytetu ministrowie Enderlein i Głębocki podpisali wspólne oświadczenie o współpracy Brandenburgii i Polski m.in. w sprawie zapewnienia polskiego udziału w tworzeniu tego uniwersytetu. Choć oświadczenie nie miało mocy międzynarodowego aktu prawnego, lecz jedynie charakter listu intencyjnego,

to stworzyło podstawy wspólnego działania.

Powołane Gremium Koordynacyjne odbywa corocznie dwa posiedzenia i w sposób znaczący kształtuje zasady współpracy. Swoimi uchwałami nie narusza ono suwerenności Viadriny, lecz wypracowując polityczne ramy tej współpracy oddziałuje na oba ministerstwa, pomagając usunąć niejedną przeszkodę w rozwoju uniwersytetu. Podstawowym zadaniem Senatu Założycielskiego było opracowanie Memoriału jako merytoryczno-strukturalnej bazy tworzenia i funkcjonowania uniwersytetu. Powołano komisje senackie, które zajęły się tworzeniem koncepcji budowy i rozwoju wydziałów prawa, ekonomii i kulturoznawstwa, biblioteki, studium języków obcych, a także wypracowaniem statutu i struktury uczelni. Liczący 165 stron Memoriał [Denkschrift zur Grundung der Europa Universität Viadrina Frankfurt (Oder)] został uchwalony na posiedzeniu senatu 30 maja 1991 roku i przekazany ministrowi Enderleinowi 1 czerwca 1992 roku. Najważniejsze zadanie Senatu zostało wykonane. Tych zadań było jednak więcej. Przykładowo wymienimy – obok ważnych prac komisji strukturalnej i statutowej – ustawiczne prace nad tworzeniem biblioteki uniwersyteckiej, pozyskaniem gmachu urzędu finansów na główną siedzibę uniwersytetu oraz przewody kwalifikacyjne do powołania pierwszych profesorów na katedry prawa, ekonomii i kulturoznawstwa (profesorów w Niemczech powołuje właściwy minister na wniosek senatu uczelni). Dalsze ważne zadania to stworzenie administracji uniwersyteckiej, przygotowanie pierwszego roku akademickiego czy immatrykulacji studentów.

W pracach tych aktywnie uczestniczyli przedstawiciele nauki polskiej. Ważną działalność na uniwersytecie prowadziły referaty spraw personalnych, studenckich i międzynarodowych, przygotowywane było bowiem otwarcie pierwszego roku stu-

diów na kierunkach prawa oraz ekonomii ogólnej i ekonomii przedsiębiorstwa. Pracami tymi kierował powołany wcześniej kanclerz uniwersytetu Karl Josef Schmucker.

Działanie podjął także powołany 24 marca 1992 roku Studen-

tenwerk, odpowiedzialny za zaspokojenie potrzeb studenckich na płaszczyźnie materialnej (akademiki, stołówki i in.). Uniwersytet był gotowy na przyjęcie młodzieży akademickiej. 21 września 1992 roku odbyła się pierwsza immatrykulacja studen-

UNIwersytety Świata – VIADRINA

tów, a 16 października 1992 roku – 15 miesięcy po powołaniu uniwersytetu – otwarcie pierwszego roku akademickiego. Zajęcia na kierunkach prawa i ekonomii (ogólnej i przedsiębiorstwa) podjęło 479 studentów, w tym 168 z Polski. Senat założycielski nie zakończył jednak na tym pracy. Skoncentrował się teraz na dopracowaniu struktury uniwersytetu, jego statutu, powołaniu dalszych profesorów, a następnie przygotowaniu wyborów do senatu i koncylium (Konzil) odpowiedzialnego za przeprowadzenie wyboru rektora. Tymczasowy statut uniwersytetu [Vorläufige Grundordnung Der Europa Universität Viadrina Frankfurt (O)], zatwierdzony został przez ministra Enderleina w dniu 10 maja 1993 roku. Koncylium tworzy 21 osób, w tym 11 profesorów. Wybrano je drogą tajnego głosowania 14 października 1993 roku, przy czym uprawnieni do wyborów wolnych, równych i tajnych są wszyscy pracownicy i studenci uczelni. Tak samo wybrany został senat. Po ukonstytuowaniu się, koncylium wybrało w tym samym dniu, tj. 14 października 1993 roku, pierwszego rektora uniwersytetu. Po uprzednim wycofaniu się drugiego kandydata, prof. R. von Thaddena, został nim jedyny kandydat Senatu Założycielskiego prof. dr hab. Hans N. Weiler, Amerykanin niemieckiego pochodzenia, członek Senatu Założycielskiego Viadriny i wieloletni pracownik Uniwersytetu Stanford w USA.

UEV jest uniwersytetem niemieckim. Jego nazwa Europa Universität jest jego programem, a jego usytuowanie zobowiązaniem wobec sąsiada. Nie tworzy się bowiem uniwersytetu na granicy z jakimś krajem bez gotowości do szerokiej z nim współpracy. W przeciwnym wypadku uniwersytet byłby całkowicie prowincjonalny, samo graniczne położenie nie decyduje przecież o jego europejskości. Niebezpieczeństwo prowincjonalności czy redukcji uniwersytetu we Frankfurcie (O) do roli wyższej szkoły zawodowej istnieć będzie zawsze, jeśli nie będą spełnione warunki i realizowane zadania wytyczone dla niego przez Senat Założycielski, a ujęte w Memo-

riale i Sprawozdaniu z jego działalności.

Senat Założycielski Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie (O) uchwalił utworzenie następujących wydziałów i jednostek naukowych: 1. Wydział Ekonomii z kierunkami studiów: ekonomia przedsiębiorstwa ze specjalizacjami: a) tradycyjna ekonomia mikro i makro, i dwoma specjalizacjami ekonomii przedsiębiorstwa, b) ekonomia międzynarodowa o orientacji europejskiej; ekonomia ogólna ze specjalnością ekonomii międzynarodowej. 2. Wydział Prawa z opcją: egzamin państwowy w zakresie prawa międzynarodowego (prawo europejskie, międzynarodowe prawo cywilne, prawo międzynarodowe); egzamin magisterski dla studentów zagranicznych; 3. Wydział Kulturoznawstwa ze specjalizacjami: a) historyczną, b) socjologiczną, c) językoznawczo-literaturoznawczą. 3. Centralne jednostki uniwersytetu: a) Centrum Języków Obcych, b) Biblioteka Uniwersytecka, c) Collegium Polonicum.

Studia na UEV trwają 8 semestrów i kończą się dyplomem. Cechą szczególną programów studiów na Viadrinie jest ich interdyscyplinarność i obowiązek opanowania 2-3 języków obcych. Interdyscyplinarność studiów wyraża się – mówiąc w dużym skrócie – obowiązkiem studiowania na wszystkich kierunkach kilku wybranych przedmiotów z dyscyplin pokrewnych. Tak więc np. student wydziału ekonomii może, a nawet powinien uzyskać wiedzę w zakresie funkcjonowania prawa międzynarodowego, myśli filozoficzno-społecznej itd. Dużą wagę przykładana się do znajomości języków obcych, w tym tzw. fachowych (specjalistycznych). Największe wymagania stawia się w tym względzie studentom kulturoznawstwa, którzy muszą studiować trzy języki obce: do poziomu zaawansowanego (Zertifikatsstufe II), do poziomu średnio zaawansowanego (Aufbaustufe), do poziomu opanowania umiejętności czytania (Lesefertigkeit).

Programy studiów przewidują ponadto dla wszystkich kierunków studiów praktyki i studia za-

graniczne oraz podróże studyjne, zwłaszcza dla studentów kulturoznawstwa.

Interdyscyplinarność i integracja zewnętrzna i wewnętrzna zależą w dużym stopniu od wydziału kulturoznawstwa, jego wewnętrznej spójności, organizacji oraz merytorycznej adekwatności i atrakcyjności. Zależać one będą też od uznania przez cały uniwersytet jego specyficznej funkcji i odpowiedzialnej roli. Wydział kulturoznawstwa decyduje bowiem o profilu całego uniwersytetu i bez jego udziału UEV zredukowany zostałby do roli wyższej szkoły zawodowej.

Realizacja aspektów europejskości, integracji i interdyscyplinarności na Viadrinie podlega szczególnej ocenie Rady Naukowej przy rządzie federalnym Niemiec. Prymarnym zadaniem uniwersytetu jest bowiem, jak czytamy w wielu miejscach Memoriału i Sprawozdania oraz innych publikacjach uniwersytetu, a także – co bardzo ważne – w przemówieniu inauguracyjnym rektora Weilera – budowanie pomostu między Zachodem a Wschodem na mocnych podstawach bilateralnej współpracy niemiecko-polskiej.

Owocne współdziałanie wymaga jednak wspólnego tworzenia dzieła i wspólnej za nie odpowiedzialności. Ta zasada stała się rzeczywistym spiritus movens do wyjścia poza wąskie propozycje budowy w Słubicach akademików dla studentów Viadriny. Strona Polska pragnęła wnieść bardziej wymierny i konstruktywny wkład w budowę i funkcjonowanie UEV, wkład badawczy i dydaktyczny. Idea ta została zmaterializowana w postaci jednostki naukowej zbudowanej w Słubicach na rzecz Uniwersytetu Europejskiego. 21 listopada 1991 roku wysunięto propozycję budowy Collegium Polonicum (CP), którą przyjęła 5 grudnia 1991 roku Rada Konsultacyjna, która z kolei złożyła ministrowi 20 grudnia 1991 roku oficjalny wniosek w tej sprawie. Propozycja została przyjęta i ministerstwo zleciło jej realizację Uniwersytetowi im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Partnera niemieckiego poinformowano o projekcie na posiedzeniu Sena-

tu Założycielskiego Viadriny już 8 grudnia 1991, a następnie na pierwszym posiedzeniu brandenbursko-polskiego Gremium Koordynacyjnego 9 i 10 stycznia 1992 roku w Warszawie.

Senat UAM 25 maja 1992 roku podjął uchwałę o budowie Collegium Polonicum, podpisawszy wcześniej z UEV umowę o partnerstwie (23 marca 1992).

W dniu inauguracji pierwszego roku akademickiego na Viadrinie, 16 października 1992 roku, nastąpił uroczysty i symboliczny akt wmurowania kamienia węgielnego pod budowę Collegium Polonicum w Słubicach. Aktu tego dokonali ministrowie szkolnictwa wyższego Brandenburgii i Polski.

Jeszcze w trakcie prac Senatu Założycielskiego dostrzeżono, że kształcenie studentów polskich w zakresie prawa niemieckiego jest nieadekwatne do polskich warunków i potrzeb. Studia kończą się mianowicie dyplomem sędziego niemieckiego, co jest nie wystarczające do podjęcia przez absolwentów Viadriny pracy w Polsce. Prof. Karol Jonca z Uniwersytetu Wrocławskiego i prof. Roland Wittmann, desygnowany wtedy dziekan Wydziału Prawa UEV, opracowali program uzupełniający, który obejmuje 12 przedmiotów prawa polskiego i pozwala polskim studentom uzyskać polski dyplom Magister Legum. Od trzeciego semestru roku akademickiego 1993/1994 jest on już stopniowo realizowany przez polskich profesorów. Jest to pierwszy konkretny krok, a zarazem wkład UEV i osobście dziekana Wittmanna w merytoryczne funkcjonowanie Collegium Polonicum (CP). Dalszym krokiem było złożenie wniosku o wspieranie studiów prawniczych w CP przez Unię Europejską w ramach programu Tempus. Program ten będzie realizowany przez trzy współpracujące uniwersytety: we Frankfurcie (O), w Poznaniu i w Nijmegen. Uczelnią koordynującą jest Uniwersytet Europejski Viadrina.

Collegium Polonicum należy rozumieć jako polski wkład w tworzenie i funkcjonowanie UE Viadrina we Frankfurcie (O). Ma ono być jego integralną częścią i tworzo-

UNIwersytety Świata – VIADRINA

ne jest przez oba partnerskie uniwersytety w Poznaniu i we Frankfurcie (O). Strona polska wniosła tereny pod Collegium, jego gmach główny i obiekty towarzyszące (akademiki, stołówki, obiekty sportowe, kluby studenckie), zrealizowała inwestycje, poniosła koszty wyposażenia i utrzymania wszystkich obiektów. Od strony niemieckiej oczekuje się tymczasem, że poniesie ona koszty personalne pracowników Collegium. Wspólne ponoszenie kosztów finansowych przewiduje też uchwalona przez oba senaty koncepcja, nie precyzuje jednak, jaki ma być wkład partnerskich stron. Skonkretyzowana przez stronę polską propozycja wymaga porozumienia między oboma ministerstwami. Przewiduje się też pozyskanie na tę wzorcową dla integracji europejskiej jednostkę środków Wspólnoty Europejskiej. Wydaje się, że wkład strony polskiej jest znaczny oraz że strona niemiecka spełni oczekiwania polskie, co zapewni pełną integrację Collegium Polonicum z UEV, albowiem – jak to przewiduje koncepcja – członkowie ciała pedagogicznego CP będą członkami Uniwersytetu Europejskiego.

Szczegółowe cele, jakie Collegium Polonicum zamierza realizować, to: 1. Uzupełnianie oferty badawczej i dydaktycznej Viadriny, szczególnie w zakresie historii, języka i kultury polskiej. 2. Rozwijanie i wspieranie współpracy ponadgranicznej, regionalnej i ponadregionalnej. Funkcje CP nie będą się jednak ograniczać do badawczego i dydaktycznego wspierania celów i zadań Viadriny, lecz będą także obejmować funkcje kulturotwórcze i usługowe dla społeczności polskiej i niemieckiej z obu stron Odry. Dotyczy to informacji naukowej, oferty kulturalnej, popularnonaukowej i edukacyjnej (nauka języka polskiego), a także udostępnienia zbiorów bibliotecznych, pomieszczeń klubowych itp.

Collegium Polonicum nie będzie przyjmować własnych studentów, albowiem merytorycznie i organizacyjnie będzie w pełni zintegrowane z UEV. Oferta naukowa i dydaktyczna Collegium

kierowana więc będzie do społeczności akademickiej Viadriny.

Koncepcja CP określa, że jej dyrektorem jest profesor posiadający obywatelstwo polskie, a senaty obu uczelni określają podstawowe problemy badań naukowych i zajęć dydaktycznych, propozycje w zakresie powoływania profesorów, jak również uchwalają statut Collegium Polonicum. Na wniosek strony polskiej powołane zostanie kuratorium, które będzie służyć radą i pomocą organom CP i senatom obu uniwersytetów przy wcielaniu w życie celów Collegium. W skład jego wejdą m.in. rektorzy obu zawierających umowę uczelni, rektorzy kilku uniwersytetów partnerskich Viadriny, kanclerz UEV i dyrektor UAM, burmistrz miast Słubice i Frankfurtu (O), po jednym przedstawicielu ministerstw w Warszawie i Poczdamie oraz osobistości życia publicznego z obu krajów przewodniczącym kuratorium jest na przemian rektor jednego z uniwersytetów zawierających umowę, tj. rektor UAM lub EUV.

Ważnym zadaniem Collegium jest – jak już to ujęto w koncepcji – doprowadzenie studentów i absolwentów Viadriny do polskiego profilu kwalifikacji z uwzględnieniem zapotrzebowania społecznego oraz doksztalcenie i stałe dostosowywanie się absolwentów Viadriny do poziomu wynikającego z dalszego rozwoju naukowej wiedzy związanej z ich zawodem, m.in. przez prowadzenie studiów podyplomowych, w tym także dla absolwentów innych szkół wyższych.

I wreszcie najważniejsza sprawa merytoryczna: powołanie katedr. Wypracowując profil naukowo-dydaktyczny Collegium wymieniona wyżej komisja mierzana kierowała się profilem UEV, jego szczególnymi zadaniami integracyjnymi w płaszczyźnie międzynarodowej, a także potrzebami tego regionu Europy oraz potrzebami i możliwościami strony polskiej. Nie bez znaczenia były koncepcje Wspólnoty Europejskiej odnośnie do tworzenia euroregionów bądź ponadgranicznych i ponadnarodowych jednostek, zwłaszcza w zakresie współpracy gospodarczej, kulturalnej, a w szerszym

sensie także politycznej, albowiem żadna uczelnia wyższa, a tym bardziej Uniwersytet Europejski, nie może abstrahować od szeroko rozumianego środowiska, w którym funkcjonuje. Uniwersytet nie jest instytucją polityczną, musi jednak umieć myśleć politycznie. Tak więc uwzględniając to szerokie tło polityczne i konkretne zadania Viadriny oraz oczekiwania strony polskiej, zaproponowano utworzenie w Collegium Polonicum następujących katedr: języka i kultury polskiej, historii stosunków polsko-niemieckich, integracji regionalnej w aspekcie kulturalnym i gospodarczym, regionalnych badań nad środowiskiem (ekologicznym i społecznym), procesów integracyjnych w Europie Północno-Wschodniej.

Przy różnych okazjach i w różnych gremiach mówiono o szóstej jednostce, katedrze planowania przestrzennego, merytorycznie spójnej z pozostałymi, jednakże formalnie sprawę tę pozostawiono otwartą. Senaty Założycielski Viadriny i UAM oraz wiele osób uznało tę merytoryczną propozycję za koherentną i odpowiadającą potrzebom czasu i miejsca. Należy wyrazić nadzieję, iż konieczne dalsze ustalenia obu współpracujących stron nad implementacją koncepcji w praktyce uwzględnią profil organizacyjno-merytoryczny oraz filozofię leżącą u podstaw powołania i funkcjonowania Collegium Polonicum.

Od samego początku, tj. od pierwszych kontaktów obu ministerstw w sprawie Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie (O) wiosną 1991 roku, strona niemiecka gwarantowała znaczną liczbę miejsc dla studentów polskich na UEV. Na pierwszym posiedzeniu gremium Koordynacyjnego 9–10 stycznia 1992 roku w Warszawie przedstawiciele Brandenburgii liczbę tę określili na 30%, przyjmując jednocześnie na siebie zobowiązanie materialnego zagwarantowania studiów w postaci stypendiów. Zobowiązania te potwierdził później Senat Założycielski. Na wniosek strony polskiej uzgodniono, że immatrykulacja studentów polskich na UEV nastąpi po zdanym egzaminie wstępnym, który

przeprowadzony zostanie przez polskie uczelnie. Od 1992 roku, egzamin na wydział prawa przeprowadza Uniwersytet Wrocławski, na oba kierunki ekonomii Akademia Ekonomiczna w Poznaniu (w 1992 r.), a od 1993 Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, także na kulturoznawstwo.

Ze względu na stosunkowo niską informację o możliwości studiów we Frankfurcie (O), w pierwszym roku naboru strona polska nie wykorzystała przyznaných jej limitów (90 + 90 na oba wydziały), przyjęła łącznie 168 studentów, którzy podjęli naukę na UEV. W drugim roku informacja była znacznie lepsza, barierę stanowił jednak – podobnie jak w pierwszym roku naboru – język niemiecki. Limit 30% wykorzystało jedynie na ekonomii (60 osób ekonomia przedsiębiorstwa i 30 ekonomia ogólna), gdzie było najwięcej kandydatów (łącznie 128 osób). Na prawo przyjęto 85 osób (limit 90 miejsc), a na kulturoznawstwo 46 osób (limit 60 miejsc). Mimo to zarówno w roku akademickim 1992/1993, jak i 1993/1994 Polacy stanowili 40% ogółu studiujących, albowiem studenci niemieccy także nie wykorzystali limitów. W 1993 roku studiowało na Viadrinie 1003 studentów (bez wolnych słuchaczy i doktorantów): około 40 ze starych krajów związkowych, 393 Polaków i 15 innych obcokrajowców (z Włoch, Algierii, Anglii, USA, 5 z Rosji, Norwegii, Finlandii, Słowenii, Francji i Hiszpanii). Ze statystyki tej wynika, że do Frankfurtu (O) przybywało jeszcze stosunkowo mało studentów z zagranicy – uczelnia zapewnia około 30% miejsc dla Polaków, dalsze 10% dla studentów z krajów trzecich, ale także ze starych krajów federacji Niemiec. Równocześnie część młodzieży z Brandenburgii podejmuje studia w zachodniej części kraju. Także Berlin ze swymi uczelniami oraz funkcjonujące w Brandenburgii uniwersytety i wyższe szkoły zawodowe stanowią dla Viadriny dużą konkurencję. UEV musi zdobyć renomę uczelni o wysokim poziomie naukowym i dydaktycznym, szczególnie zaś przyciągnąć młodzież europej-

UNIwersYTETY ŚWIATA – VIADRINA

skim charakterem i integracyjnym międzynarodowym profilem przy atrakcyjności i dobrej atmosferze studiów. Jednakże plany rozwoju ekonomii na Uniwersytecie w Poczdamie i kulturoznawstwa w Wyższej Szkole Zawodowej w Poczdamie stanowiąc będą dodatkową konkurencją dla Viadriny.

Wkrótce po otwarciu pierwszego roku akademickiego studenci uniwersytetu Europejskiego zatwierdzili na pierwszym ogólnym zebraniu 24 listopada 1992 roku swój statut, którego preambuła odzwierciedla szczególny charakter i zadania uniwersytetu. Przewiduje on następujące organy studenckie: Zebranie Ogólne, Parlament Studencki, Zarząd, Zebranie Ogólne Kierunku, Radę Kierunku.

Parlament studencki, składający się z 41 osób, wybiera 7-osobowy zarząd, który działa w ramach siedmiu komisji: Szkolnictwa Wyższego; Spraw Publicznych; Finansów; Kultury i Sportu; Spraw Studentów Pierwszego Roku, Równouprawnienia, Osób Niepełnosprawnych, Zapobiegania Przemocy i Mniejszości; Spraw Międzynarodowych; Komisji Głównej.

Podobnie jak na innych uczelniach wyższych, w Niemczech sprawami bytowymi zajmuje się tzw. Studentenwerk, instytucja prawa publicznego z prawem samorządności. Statut Studentenwerk zatwierdzony został dekretem ministra nauki, badań naukowych i kultury Brandenburgii 8 września 1993, po uprzednim powołaniu jego kierownika dr Ulrike Hartmann. Zadaniem organizacji jest pomoc studentom w sferze socjalnej, ekonomicznej, zdrowotnej i kulturalnej. Zadanie to Studentenwerk wykonuje wręcz wzorowo. Prawie 75% wszystkich studentów otrzymało miejsca w akademiku, co stanowi niespotykany nigdzie indziej w Niemczech stopień zakwaterowania. Jakość kwater, ich wyposażenie i pomieszczenia pomocnicze (sanitariaty, kuchnie) jest – z wyjątkiem jednego akademika w Słubicach na 55 miejsc o nieco niższym standardzie – porównywalna i zapewnia studentom godziwe warunki mieszkaniowe.

Uniwersytet Viadrina spełnia ważną rolę polityczną. Mówił o tym kanclerz H. Schröder w Warszawie 1 sierpnia 2004 roku, proponując wzmocnienie roli Viadriny w stosunkach polsko-niemieckich. Jak żadna inna instytucja, Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie (O) może nawiązać do tradycji własnych i innych uniwersytetów średniowiecznych, które były przede wszystkim uczelniami europejskimi.

Józef Duda

Podpisy do zdjęć

- 1-2. Budynek główny Viadriny
3. Frankfurt nad Odrą
4. Wnętrze głównego gmachu
5. Collegium Polnicum w Słubicach
6. Biblioteka Collegium w Słubicach

Bibliografia

E. Cziomer: *Zarys historii Niemiec powojennych 1945–1995*, Warszawa–Kraków 1997; W. Pfeiffer: *Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą i Collegium Polonicum – powstanie, koncepcja i plany rozwoju*, „Przegląd Zachodni” 1994, nr 2; *Polacy, Niemcy: historia – kultura – polityka*, Poznań 2003; *Polacy i Niemcy 100 kluczowych pojęć*, Warszawa 1996.

UNIwersYTETY ŚWIATA – VIADRINA

WYDAWNICTWO
UMCS

Redaguje kolegium: Marek Jędrych, Elżbieta Mulawa-Pachoł (redaktor naczelna). Stale współpracują: Alicja Ciężczyk-Chmiel, Jolanta Jarzyńska, Krystyna Kapica, Arleta Kubicka, Elżbieta Kwiatkowska, Maria Młynarska, Małgorzata Samujło, Iwona Adach, Nina Zielińska, Jerzy Żywicki. Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1009, tel. 537-53-76, faks 537-53-02. E-mail: promocja@ramzes.umcs.lublin.pl <http://www.umcs.lublin.pl> Media, Wiadomości Uniwersyteckie. Skład i łamanie: BIFolium, Lublin. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-344 Lublin, ul. Wspólna 19.

ISSN 1233-216X

9 771233 216001

06 >